

**UCHWAŁA NR XXXIII/154/20
RADY POWIATU STRZELIŃSKIEGO**

z dnia 30 listopada 2020 r.

w sprawie przyjęcia programu pn. „Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2020-2022”

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 920) oraz na podstawie art.2 ust.4 pkt.1 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 2020 r. poz.685) oraz Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 8 lutego 2017 roku w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017 – 2022 (Dz.U. z 2017 r. poz. 458) Rada Powiatu Strzełińskiego uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2020-2022 dla Powiatu Strzełińskiego, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Strzelinie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady
Powiatu Strzełińskiego

Magdalena Krupa
Magdalena Krupa

Załącznik do uchwały Nr XXXIII/154/20
Rady Powiatu Strzeńskiego
z dnia 30 listopada 2020 r.

Starostwo Powiatowe w Strzelinie

Powiat
STRZEŃSKI

**POWIATOWY PROGRAM OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO
NA LATA 2020 - 2022
Strzelin 2020**

Spis treści

1. Wstęp.....	3
2. Diagnoza środowiskowa osób z zaburzeniami psychicznymi zamieszkujących na terenie powiatu	4
3. Cele programu wraz z harmonogramem.....	23
4. Monitoring i sprawozdawczość.....	35
5. Podsumowanie.....	37
6. Załącznik nr 1.....	38

„Choroba ciała może być niczym więcej jak tylko symptomem dolegliwości psychicznej, która dotknęła nas w przeszłości.”

NATHANIEL HAWTHORNE

Wstęp

Niniejszy program opracowany został na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 lutego 2017 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 (Dz.U. z 2017 r. poz. 458) oraz zapisów w art. 1-2 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2017 poz. 882 tj.).

Powyzsza ustawa uznaje, że zdrowie psychiczne jest fundamentalnym dobrem osobistym człowieka, a ochrona praw osób z zaburzeniami psychicznymi należy do obowiazków państwa.

Według ustawy, ochrona zdrowia psychicznego obejmuje realizację zadań dotyczących w szczególności:

- 1) promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym;
- 2) zapewniania osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostepnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbednych do zycia w srodowisku rodzinnym i spolecznym;
- 3) ksztaltowania wobec osób z zaburzeniami psychicznymi wlasciwych postaw spolecznych, a zwlaszcza zrozumienia, tolerancji, zyczliwosci, a takze przeciwdzialania ich dyskryminacji.

Zadania te są realizowane przez działania określone w Narodowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego, który określa w szczególności:

- 1) okres jego obowiazywania,
- 2) diagnozę sytuacji i zagrożeń dla zdrowia psychicznego, w tym zróznicowań regionalnych,
- 3) cele glównne i szczególowe,
- 4) podmioty biorące udział w jego realizacji,
- 5) sposób realizacji zadań,
- 6) niezbedne działania legislacyjne, w szczególności mające na celu zapewnienie przestrzegania praw osób z zaburzeniami psychicznymi.

Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Strzelińskiego na lata 2020-2022, wyznacza kierunek działań administracji samorządowej, który zmierzać ma do osiągnięcia celu nadrzędnego - ochrony i poprawy stanu zdrowia psychicznego mieszkańców powiatu - i stanowi kontynuację Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Strzelińskiego na lata 2011-2015. Program zakłada szereg działań edukacyjno-promocyjnych kierowanych do wszystkich mieszkańców powiatu, których glównym celem będzie pogłębienie wiedzy o zdrowiu psychicznym oraz zapobieganie stygmatyzacji osób i rodzin osób z zaburzeniami psychicznymi. Stygmatyzacja należy do podstawowych przeszkód, które trzeba pokonać, jeśli ma się promować integrację społeczną, wzmacniać więzi społeczne oraz wpływać na poprawę zdrowia psychicznego.

I. Diagnoza środowiskowa osób z zaburzeniami psychicznymi zamieszkujących na terenie Powiatu Strzelińskiego

Według definicji WHO zdrowie to „brak choroby lub kalectwa z równoczesnym pełnym dobrostanem psychicznym, fizycznym i społecznym”.

Zdrowie psychiczne to termin wieloznaczny, trudny do zdefiniowania i precyzyjnego zdiagnozowania. Zdrowie psychiczne jest różnie definiowane przez poszczególne dziedziny nauki:

- medycyna określa zdrowie psychiczne jako niewystępowanie objawów psychopatologicznych, homeostazę w procesach fizjologicznych, brak defektów w strukturze i funkcjach psychicznych,
- psychologia określa zdrowie psychiczne jako zdolność do twórczego rozwoju i samorealizacji, akceptację i poczucie własnej wartości i tożsamości, zdolność osiągania satysfakcji z życia, realistyczną percepcję rzeczywistości,
- socjologia określa zdrowie psychiczne jako zdolność przystosowania się jednostki do norm kulturowych i środowiska społecznego, uwewnętrzniania norm w przebiegu socjalizacji, umiejętności prawidłowej koegzystencji w grupie i właściwego funkcjonowania w rolach społecznych.

Zgodnie z art. 3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, mówiąc, o osobach z zaburzeniami psychicznymi mamy na myśli osoby:

- 1) chore psychicznie (wykazujące zaburzenia psychotyczne);
- 2) upośledzonej umysłowo;
- 3) wykazujące inne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoba ta wymaga świadczeń zdrowotnych lub innych form pomocy i opieki niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym.

Do zaburzeń czynności psychicznych dochodzi zazwyczaj w wyniku interakcji wielu czynników takich jak:

- czynniki psychogenne związane z wydarzeniami życiowymi, stresem, mechanizmami radzenia sobie z sytuacją i typem osobowości,
- czynniki endogenne, obejmujące predyspozycje genetyczne, zaburzenia funkcji lub struktury mózgu,
- czynniki egzogenne, takie jak leki, alkohol, substancje psychoaktywne,
- czynniki somatogenne, np. schorzenia somatyczne i choroby ośrodkowego układu nerwowego.

Zaburzenia psychiczne, jeśli nie są odpowiednio rozpoznane i leczone mogą prowadzić do utrzymywania się, pogłębiania bądź nawrotów objawów. Często występują powikłania w postaci innych chorób psychicznych (np. „leczenie” depresji alkoholem nie spowoduje ustąpienia depresji, a może przyczynić się do powstania uzależnienia od alkoholu) i zaburzeń somatycznych (np. zaburzenia czynności układu odpornościowego u osób chorujących na depresję). Powikłania chorób psychicznych dotyczą też innych aspektów życia, takich jak: pogorszenie funkcjonowania w pracy, rodzinie, związkach, życiu społecznym i towarzyskim. Znaczemu obniżeniu ulega jakość życia.

Najbardziej rozpowszechnione objawy zaburzeń psychicznych to objawy z kręgu zaburzeń nastroju (obniżenie nastroju, smutek, przygnębienie, płaczliwość), zaburzeń lękowych (lęk wolno płynący, zamartwianie się, lęk napadowy, objawy wegetatywne lęku tj. kołatanie serca, duszność, pocenie, drżenie rąk i inne), zaburzeń snu (bezsenna, nadmierna senność, koszmary senna), zaburzeń odżywiania (epizody objadania się, prowokowanie wymiotów, zaabsorbowanie dietą, wyglądem, jadłowstręt), zaburzeń związanych z występowaniem objawów omamowych i urojeniowych, obsesyjnych myśli lub czynności oraz zaburzeń seksualnych.

Wraz ze wzrostem długości życia coraz częściej rozpoznawane są otępienia obejmujące zaburzenia pamięci i sprawności intelektualnej. Niezwykle niepokojące są objawy związane z uzależnieniami od alkoholu, leków, narkotyków, a także coraz częściej pojawiające się we współczesnym świecie uzależnienia od pracy, internetu, zakupów, telefonu komórkowego, seksu i inne. Poza wyżej wymienionymi, niepokojący jest każdy objaw, który u danej osoby powoduje obawę, uczucie dyskomfortu psychicznego czy wpływa na funkcjonowanie w jakiegokolwiek dziedzinie życia.

Powiat Strzeliński w ramach realizowanych programów w latach 2020-2022 szczególnie nacisk będzie kładł na tworzenie warunków mających na celu zmniejszenie liczby osób z dyskomfortem psychicznym, promowanie zdrowia psychicznego poprzez udostępnianie wiedzy i umiejętności oraz poprawę jakości życia osób z zaburzeniami zdrowia psychicznego.

Powiat Strzeliński leży we wschodniej części województwa dolnośląskiego, tuż przy granicy z Opolszczyzną. Obszar ponad 620 km² zamieszkuje niespełna 44 tys. mieszkańców. Powiat tworzy 5 gmin: miejsko-wiejskie - Strzelin i Wiązów, oraz wiejskie – Borów, Kondratowice i Przeworno. Sąsiaduje z powiatem wrocławskim i oławskim (od północy), dzierzoniowskim (od zachodu), ząbkowickim (od południa) oraz – należącym już do woj., opolskiego powiatem nyskim i brzeskim (od wschodu).

Ziemia Strzelińska leży na granicy dwóch krain geograficznych: Niziny Śląskiej i Przedgórze Sudeckiego. Północna część powiatu wchodząca w skład Równiny Wrocławskiej i Równiny Grodkowskiej jest obszarem o charakterze rolniczym. Decydują o tym przede wszystkim znakomitej jakości gleby. Południowa część powiatu to tereny Wzgórz Strzelińskich i Wzgórz Niemczańskich, które wchodzą w skład Przedgórze Sudeckiego. Ich wysokość osiąga 393 m. n. p. m. (Gromnik – najwyższe wzniesienie Wzgórz Strzelińskich).

Takie charakterystyczne położenie powiatu strzelińskiego jest jego mocną stroną. Strzelin leży mniej więcej w połowie drogi między Wrocławiem (40 km) a granicą czeską (45 km). Przez jego teren biegną ważne szlaki komunikacyjne: autostrada A4, linia kolejowa oraz droga krajowa nr 39.

Podstawowym dokumentem prawnym regulującym problematykę kształcenia dzieci i młodzieży niepełnosprawnej jest ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 1943 z późn. zm.).

Według ustawy system oświaty:

- zapewnia możliwość pobierania nauki we wszystkich typach szkół przez dzieci i młodzież niepełnosprawną oraz niedostosowaną społecznie, zgodnie z indywidualnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi oraz predyspozycjami,
- gwarantuje opiekę nad uczniami niepełnosprawnymi przez umożliwienie realizowania zindywidualizowanego procesu kształcenia, form i programów nauczania oraz zajęć rewalidacyjnych,

Organizacja nauki, czyli opieka, wychowanie i kształcenie dzieci i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi może odbywać się w ogólnodostępnych przedszkolach, szkołach i placówkach ogólnodostępnych, integracyjnych i specjalnych.

Przy doborze szkoły należy uwzględnić indywidualne potrzeby dziecka z zaburzeniami psychicznymi. Ocenę potrzeb dziecka oraz wyboru odpowiednio do możliwości ucznia szkoły (przedszkola) dokonuje poradnia psychologiczno-pedagogiczna.

Opinie o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka oraz orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego albo indywidualnego nauczania wydają zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych, w tym w poradniach specjalistycznych. Dokumenty poradni psychologiczno-pedagogicznych wydawane są na wniosek rodziców dziecka.

Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Strzelinie za główny cel stawia udzielanie wsparcia psychologicznego towarzyszącego także rehabilitacji leczniczej, społecznej i zawodowej poprzez różne formy

pomocy psychologicznej i pedagogicznej, prowadzenie indywidualnej terapii i psychoterapii dotyczącej problemów emocjonalnych i psychicznych.

Tabela 1. Zestawienie orzeczeń i opinii wydanych przez Powiatową Poradnię Psychologiczno - Pedagogiczną w Strzelinie.

Orzeczenia i opinie Powiatowej Poradni Psychologiczno -Pedagogicznej	2018	2019
Orzeczenia o potrzebie nauczania indywidualnego z tytułu, zaburzenia zachowania	4	1
Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego	89	92
Opinie	ok. 600	ok. 600
Razem	693	693

Źródło: Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Strzelinie.

Indywidualnym nauczaniem obejmuje się dzieci i młodzież, których stan zdrowia uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczanie do szkoły.

Kształceniem specjalnym obejmuje się dzieci i młodzież wymagające stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy. Kształcenie to może być prowadzone w formie nauki w szkołach ogólnodostępnych, szkołach lub oddziałach integracyjnych, szkołach lub oddziałach specjalnych i ośrodkach.

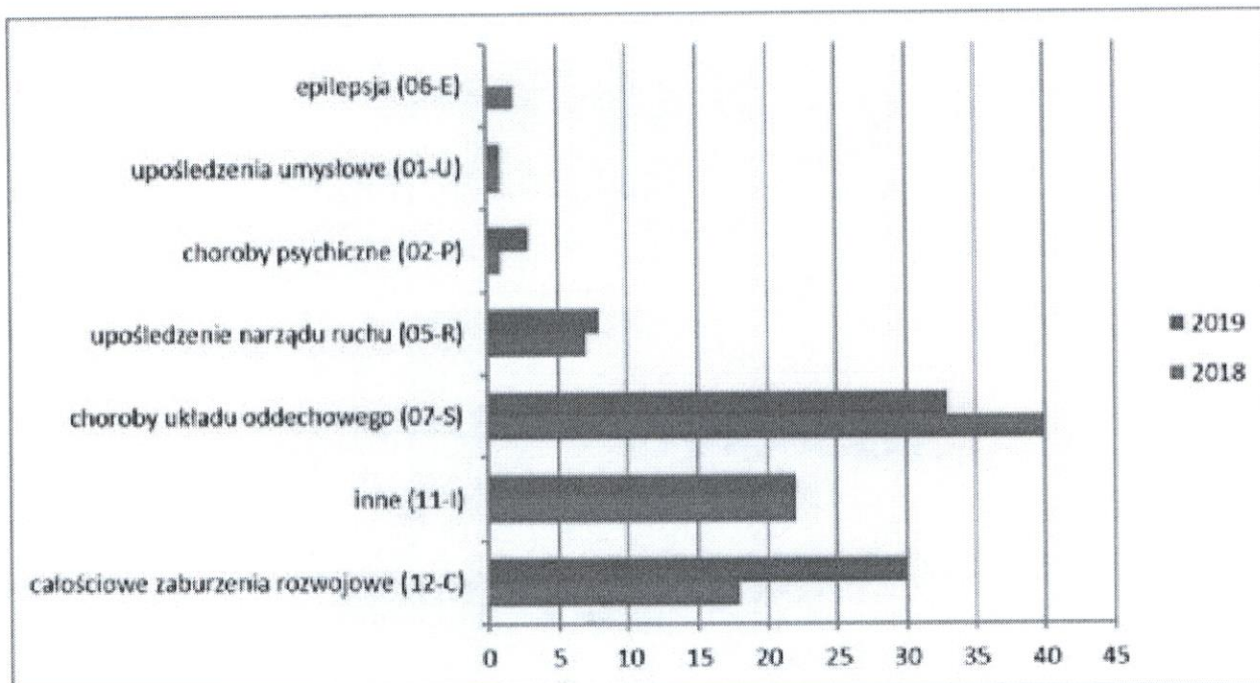
Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego określa zalecane formy kształcenia specjalnego, z uwzględnieniem rodzaju niepełnosprawności.

Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Strzelinie wydała w latach 2018-2019 porównywalną liczbę orzeczeń. Nasza Poradnia organizuje konsultacje z rodzicami w zależności od istniejących potrzeb. Wspólnie z Biblioteką Miejską w ramach warsztatów zorganizowano dla nauczycieli szkolenia dotyczące zdrowia psychicznego. W warsztatach brała udział młodzież i dzieci w zakresie profilaktyki zdrowia psychicznego.

W oparciu o dane statystyczne przygotowane przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Strzelinie dokonano analizy danych dotyczących wydanych orzeczeń dla mieszkańców Powiatu Strzelińskiego w latach 2018-2019.

Najczęstszą przyczynę niepełnosprawności stanowią wśród osób powyżej i poniżej 16 roku życia – choroby układu oddechowego i krążenia, na drugim miejscu są całościowe zaburzenia rozwojowe. Na przełomie analizowanych lat nie jest widoczny wyraźny wzrost liczby wydanych orzeczeń z powodu choroby psychicznej.

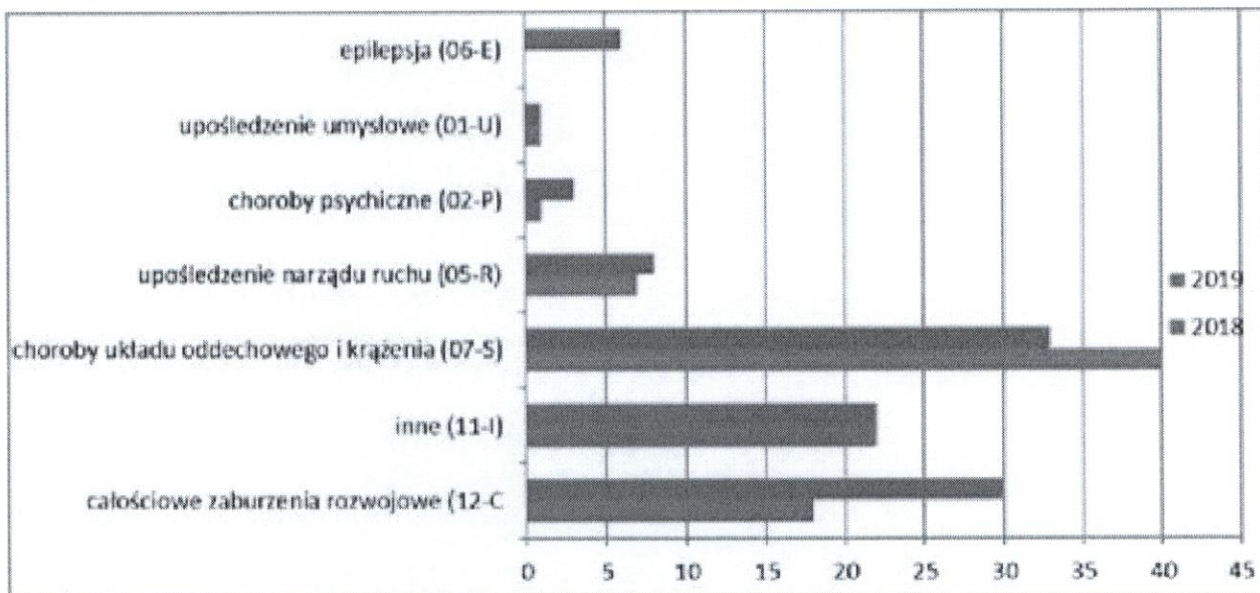
Wykres 1. Wystawienie wydanych orzeczeń według przyczyny niepełnosprawności osób poniżej 16 roku życia

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Strzelinie.

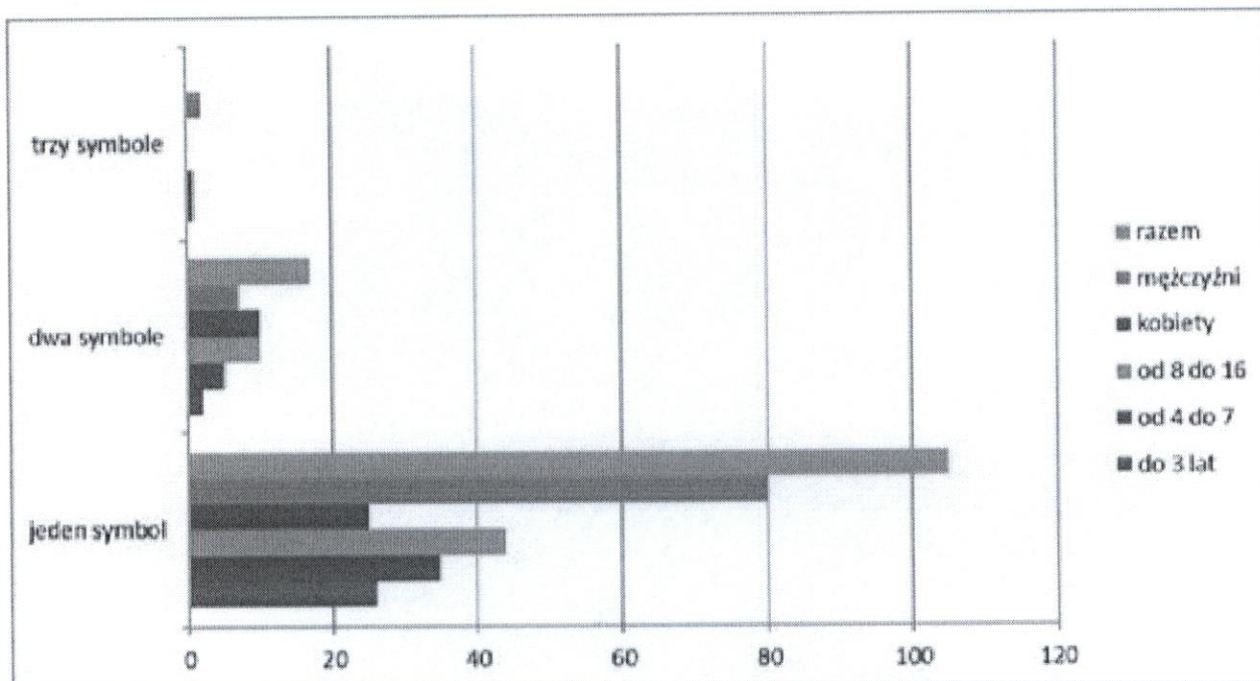
Natomiast wśród dzieci do 16 roku życia ze względu na chorobę psychiczną wydano orzeczenia: w 2018 r. jednej osobie, 2019 r. trzem osobom. Były to przede wszystkim osoby w przedziale wiekowym do 3 lat, 4-7lat, 8-16 lat.

Wykres 2. Wystawienie wydanych orzeczeń według przyczyny niepełnosprawności osób powyżej 16 roku życia

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Strzelinie.

Wykres 3. Orzeczenia o niepełnosprawności z uwzględnieniem liczby symboli przyczyny niepełnosprawności, wieku oraz płci orzekanych osób.

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Strzelinie

II. Instytucje działające na terenie Powiatu Strzelińskiego na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi.

Na terenie Powiatu Strzelińskiego funkcjonują instytucje, których działania skierowane są między innymi do osób z zaburzeniami psychicznymi.

Działania zapobiegawcze w zakresie ochrony zdrowia psychicznego są podejmowane przede wszystkim wobec dzieci, młodzieży, osób starszych i wobec osób znajdujących się w sytuacjach stwarzających zagrożenie dla ich zdrowia psychicznego.

Instytucje te podejmują m.in. działania w zakresie:

- poradnictwa specjalistycznego dla rodzin (prawne, psychologiczne, rodzinne);
- promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym;
- doradztwa zawodowego tj.:
 - przeprowadzanie badań wstępnych, diagnozowanie zapotrzebowania na informacje edukacyjne i zawodowe oraz na pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej
 - wspieranie w działaniach doradczych poprzez organizowanie spotkań szkoleniowo- informacyjnych, udostępnianie i popularyzowanie materiałów poglądowych,
 - koordynowanie działalności informacyjno-doradczej.
- wspomagania wychowawczej funkcji rodziny;
- działań na rzecz wspierania rodziny, pomocy w jej utrzymaniu się oraz w zakresie działań opartych o rodzinę;
- realizowania programów unijnych na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi;
- monitorowania sytuacji rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- pomocy w uzyskiwaniu świadczeń oraz innych form pomocy;
- konsultacji i podejmowania działań na rzecz ofiar przemocy w rodzinie.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelinie (PCPR)

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelinie jest jednostką organizacyjną, która realizuje zadania Powiatu z zakresu pomocy społecznej.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. z 2016 r. Nr 2046 ze zm.) samorząd powiatowy jako jeden z dysponentów środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wykonuje zadania na rzecz osób niepełnosprawnych, w tym również na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi.

W świetle definicji Światowej Organizacji Zdrowia rehabilitacja społeczna stanowi „część ogólnego procesu rehabilitacji, który ma na celu integrację lub reintegrację osoby z naruszoną sprawnością organizmu, poprzez udzielenie jej pomocy w przystosowaniu się do wymagań życia społecznego i pracy zawodowej, usuwając jednocześnie ekonomiczne i społeczne przeszkody utrudniające proces rehabilitacji”. Rehabilitacja społeczna służy więc przygotowaniu osoby niepełnosprawnej do życia wspólnie z innymi w rodzinie, wśród przyjaciół i znajomych, czy też w szerszym kontekście w społeczności lokalnej. Celem jej jest włączenie osoby niepełnosprawnej w różne przejawy życia społecznego tak, by mogła czuć się potrzebną, akceptowaną i pełnowartościowym członkiem społeczeństwa i mogła korzystać ze wszystkich dóbr będących wytworem tegoż społeczeństwa.

Wśród zadań określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych na szczeblu powiatu realizowane są następujące formy rehabilitacji społecznej:

- dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla osób niepełnosprawnych,
- dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych oraz w komunikowaniu się, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
- dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
- dofinansowanie rehabilitacji dzieci i młodzieży,
- dofinansowanie kosztów tworzenia i działalności warsztatów terapii zajęciowej.

Jedną z form rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych jest udział w warsztatach terapii zajęciowej (opisane szczegółowo jako kolejna instytucja).

Od 2012 r. Powiat Strzeliński za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelinie realizuje pilotażowy program „Aktywny samorząd”, którego celem głównym jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. Program obejmuje następujące obszary wsparcia:

a) Moduł I: likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową, w tym:

- Obszar A - likwidacja bariery transportowej (pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu; pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B),
- Obszar B - likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informatycznym (pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania; dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania),
- Obszar C - likwidacja barier w poruszaniu się (pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym; pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości; pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne co najmniej na III poziomie jakości),
- Obszar D - pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej;

b) Moduł II - pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.

Ponadto PCPR w Strzelinie prowadzi punkt specjalistycznego poradnictwa, w którym porad udzielają: prawnik, psycholog i pedagog.

Działalność pedagoga i psychologa w punkcie poradnictwa polega m.in. na udzielaniu porad i wsparcia rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w rozwiązywaniu zgłaszanych problemów w zakresie stanu zdrowia psychicznego, dydaktyki, wychowania dzieci, a także problemów osobistych

rodziców, wskazywaniu rodzinom poradni specjalistycznych dla dzieci w celu dokonywania specjalistycznej diagnozy lub udziału w terapii.

Działalność prawnika w punkcie poradnictwa specjalistycznego polega na udzielaniu poradnictwa prawnego rodzinom zastępczym, rodzinnym domom dziecka i usamodzielnianym wychowankom rodzin zastępczych, rodzinnym domów dziecka i placówek, ofiarom przemocy w rodzinie.

PCPR oferuje profesjonalną pomoc osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieciom oraz dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej, wykazującym potrzebę wsparcia w przewycięzaniu problemów i trudności życiowych. Prowadzone poradnictwo ma na celu wsparcie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu w obrębie systemu rodzinnego i środowiska lokalnego, wspomaganie w sytuacjach trudnych, pomoc w rozwiązywaniu problemów rozwojowych, kryzysowych, udzielanie rodzinie oraz jej poszczególnym członkom, wykazującym potrzebę wsparcia wielozakresowej pomocy doradczej i informacyjnej na temat ośrodków specjalistycznych i miejsc w których mogą poddać się terapii.

Dzieci przebywające w rodzinnej pieczy zastępczej są kierowane do Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Strzelinie w celu dokonania przez specjalistów diagnozy psychofizycznej dziecka, w tym dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, udziału w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych oraz konieczności objęcia dziecka pomocą profilaktyczno-wychowawczą lub resocjalizacyjną albo leczeniem i rehabilitacją. Poradnia przekazuje opiekunowi zalecenia do stosowania w domu i w szkole. W przypadku zdiagnozowania zaburzeń m.in. psychicznych, dziecko kierowane jest do specjalistów.

Ponadto Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelinie ściśle współpracuje z instytucjami działającymi na rzecz niepełnosprawnych w tym psychicznie chorych mieszkańców powiatu strzelińskiego m. in z.:

- a) Powiatowym Zespołem do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Strzelinie;
- b) Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Strzelinie;
- c) Ośrodkami Pomocy Społecznej;
- d) Środowiskowymi Domami Samopomocy;
- e) Zespołem Placówek Oświatowych w Strzelinie;
- f) Domem Dziecka w Strzelinie;
- g) Warsztatem Terapii Zajęciowej przy Stowarzyszeniu Św. Celestyna w Mikoszowie;
- h) Zakładem Aktywności Zawodowej przy Stowarzyszeniu Św. Celestyna w Mikoszowie.

Warsztaty Terapii Zajęciowej (WTZ) - organizacja pozarządowa

Warsztat jest wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówką, stwarzającą osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Działa od 1 grudnia 1999r.

Na terenie Powiatu funkcjonuje jeden Warsztat Terapii Zajęciowej. Jednostką prowadzącymi WTZ na podstawie zawartych umów z Powiatem Strzelińskim jest: Stowarzyszenie Świętego Celestyna w Mikoszowie.

Do warsztatów uczęszczają osoby niepełnosprawne ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności o różnych schorzeniach, ze wskazaniem w orzeczeniu uczestnictwa w terapii zajęciowej.

Jest placówką pobytu dziennego dla 40 uczestników, czynną od poniedziałku do piątku w godz. od 8.00 do 15.00 Warsztat Terapii Zajęciowej stwarza osobom niepełnosprawnym, niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności do podjęcia zatrudnienia. Realizuje zadania w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej zmierzającej do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności każdego uczestnika, niezbędnej do możliwie niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia.

W WTZ jest prowadzona rehabilitacja wspomagająca pracę terapeutyczną i edukacyjną. W pracy terapeutycznej szczególnie nacisk położony jest na przystosowanie społeczno- zawodowe oraz osiąganie poprzez różne formy (indywidualne, grupowe, zbiorowe) i rodzaje terapii (ergoterapię, socjoterapię, arteterapię) jak najwyższego poziomu dojrzałości społecznej i samodzielności uczestników.

W WTZ działają następujące pracownice:

· **Pracownia multimedialna i technik graficznych** - umożliwia zdobywanie wiedzy i umiejętności związanej z obsługą komputera oraz tworzenia różnorodnych form graficznych za pomocą komputera i różnych sprzętów biurowych;

· **Pracownia uspołeczniająca** - przygotowuje do samodzielności w życiu codziennym poprzez naukę różnorodnych zajęć gospodarstwa domowego, doskonalenie kompetencji społecznych, osobistych, komunikowania się, rozumienia świata, siebie i innych ludzi;

· **Pracownia rękodzieła i sztuk plastycznych** – stwarza możliwość nauki podstaw krawiectwa oraz służy rozwijaniu uzdolnień poprzez poznawanie i utrwalenie różnorodnych technik plastycznych;

· **Pracownia krawiecka** - pomaga w zdobywaniu wiedzy i umiejętności w zakresie i w miarę możliwości potrzeb indywidualnych posługiwania się igłą i nitką, oraz wykonywania różnorodnych prac krawieckich;

· **Pracownia ogrodnicza** – prace w ogrodzie na świeżym powietrzu, sianie nasionek, pikowanie, przesadzanie, pielnie, podziwianie piękna natury, prace porządkowe.

W WTZ prowadzone są zajęcia uzupełniające:

- psychoterapia i psychoedukacja jako rozpoznanie indywidualnych zasobów i potrzeb uczestników,
- socjoterapia jako kształtowanie wzorców odpowiednich zachowań potrzebnych w różnych sytuacjach życiowych,
- rehabilitacja ruchowa w celu fizycznego usprawnienia organizmu,
- arteterapia w celu rozbudzania różnorodnych potrzeb wyrażania swobodnej ekspresji.

Warunkiem uczestnictwa w Warsztacie Terapii Zajęciowej jest posiadanie aktualnego orzeczenia o stopniu niepełnosprawności ze wskazaniem do warsztatu terapii zajęciowej oraz złożenie wniosku o przyjęcie do WTZ, uzyskanie zgody przez PCPR oraz pozytywnej opinii Rady Programowej. Uczestnicy Warsztatu Terapii Zajęciowej nie ponoszą żadnych kosztów finansowych związanych z rehabilitacją społeczną i zawodową.

W pracowniach pod okiem instruktora jest 5 osób niepełnosprawnych mogących rozwijać swe zainteresowania w wyżej wymienionych dziedzinach.

Oprócz codziennej pracy, terapii zajęciowej uczestnicy biorą udział w szkoleniach zawodowych, podnoszących kwalifikacje, odbywają staże, podejmują aktywność zawodową. Dodatkowo organizowane są wycieczki podczas których, uczestnicy mogą poznać walory turystyczne naszego kraju oraz różnego rodzaju spotkania integracyjne z rodzinami, innymi placówkami.

Rodzaje zaburzeń psychicznych wśród uczestników zajęć WTZ przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Rodzaje zaburzeń psychicznych wśród uczestników zajęć Warsztatu Terapii Zajęciowej w Mikoszowie

Rodzaj zaburzenia psychicznego	2018	2019
Osoby z rozpoznaniem choroby psychicznej	8	8
Osoby z upośledzeniem umysłowym	9	9
Inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych	18	18

Źródło: WTZ Mikoszków

Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Strzelinie

Zasięgiem obejmuje gminy Powiatu Strzeńskiego: Strzelin, Wiązów, Borów, Przeworno, Kondratowice. Jest placówką zajmującą się profesjonalną pomocą psychologiczno- pedagogiczną i logopedyczną. Misją Poradni jest udzielanie pomocy dzieciom i młodzieży w osiągnięciu wszechstronnego, optymalnego rozwoju, oraz wspieranie środowiska wychowawczego w tworzeniu warunków sprzyjających temu rozwojowi. Poradnia przeprowadza badania psychologiczne, pedagogiczne i logopedyczne.

Do zadań poradni należy w szczególności:

1. diagnozowanie poziomu rozwoju, potrzeb i możliwości oraz zaburzeń rozwojowych i zachowań dysfunkcyjnych dzieci i młodzieży, w tym:

a) predyspozycji i uzdolnień,

b) przyczyn niepowodzeń edukacyjnych,

c) specyficznych trudności w uczeniu się,

2. wspomaganie dzieci i młodzieży odpowiednio do ich potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych, w tym zwłaszcza dzieci i młodzieży:

a) szczególnie uzdolnionych,

b) niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie lub zagrożonych niedostosowaniem społecznym,

c) ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się,

d) z zaburzeniami komunikacji językowej,

e) z chorobami przewlekłymi,

3. prowadzenie terapii dzieci i młodzieży, w zależności od rozpoznanych potrzeb, w tym dzieci i młodzieży z zaburzeniami rozwojowymi, z zachowaniami dysfunkcyjnymi, niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie lub zagrożonych niedostosowaniem społecznym oraz ich rodzin,

4. pomoc dzieciom i młodzieży w wyborze kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniu kształcenia i kariery zawodowej oraz wspieranie nauczycieli przedszkoli, szkół i placówek w planowaniu i realizacji zadań z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego,

5. wspomaganie dzieci i młodzieży z trudnościami adaptacyjnymi związanymi z różnicami kulturowymi lub ze zmianą środowiska edukacyjnego, w tym związanymi z wcześniejszym kształceniem za granicą,

6. pomoc rodzicom i nauczycielom w rozpoznawaniu i rozwijaniu indywidualnych możliwości, predyspozycji i uzdolnień dzieci i młodzieży,

7. podejmowanie działań z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży, w tym udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży z grup ryzyka oraz ich rodzicom,

8. współpraca ze szkołami i placówkami w rozpoznawaniu u uczniów specyficznych trudności w uczeniu się, w tym ryzyka wystąpienia specyficznych trudności w uczeniu się u uczniów klas I - III szkoły podstawowej,

9. współpraca z przedszkolami, szkołami i placówkami przy opracowywaniu i realizowaniu indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych, o których mowa w przepisach w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych oraz w przepisach w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w specjalnych przedszkolach, szkołach i oddziałach oraz w ośrodkach, oraz planów działań wspierających, o których mowa w przepisach w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach,

10. współpraca w udzielaniu i organizowaniu przez przedszkola, szkoły i placówki pomocy psychologiczno-pedagogicznej,

11. wspomaganie wychowawczej i edukacyjnej funkcji rodziny;

wspomaganie wychowawczej i edukacyjnej funkcji przedszkola, szkoły lub placówki, w tym udzielanie nauczycielom pomocy w rozwiązywaniu problemów

12. dydaktyczno-wychowawczych, prowadzenie edukacji dotyczącej ochrony zdrowia psychicznego wśród dzieci i młodzieży, rodziców i nauczycieli,

13. udzielanie, we współpracy z placówkami doskonalenia nauczycieli, wsparcia merytorycznego nauczycielom, wychowawcom grup wychowawczych i specjalistom udzielającym pomocy psychologiczno-pedagogicznej w przedszkolach, szkołach i placówkach.

Poradnia realizuje swoje zadania w szczególności przez:

·diagnozowanie;

·opiniowanie,

- działalność terapeutyczną
- prowadzenie mediacji,
- działalność profilaktyczną,
- poradnictwo,
- konsultacje.

Dom Dziecka- Strzelin, Ludów Polski

Placówki zapewniają dziecku całodobową, ciągłą lub okresową opiekę i wychowanie oraz zaspakajanie dzieciom niezbędnych potrzeb bytowych, rozwojowych, w tym emocjonalne, społeczne, religijne, a także zapewnia z korzystania z przysługujących im świadczeń zdrowotnych i kształcenia.

Placówka ze względu na swoją specyfikę działania jest placówką wielofunkcyjną realizującą działania typu: socjalizacyjnego, interwencyjnego, a także interwencyjno-socjalizującego.

Zespół Placówek Oświatowych

Zadaniem Zespołu Placówek Oświatowych jest wszechstronny rozwój i rewalidacja społeczna uczniów oraz wychowanie ich na twórczych obywateli w stopniu dla nich dostępnym ze względu na rodzaj i stopień upośledzenia, a w szczególności przygotowanie do pracy, kształtowanie zamiłowania i szacunku do pracy, rozbudzenie i umocnienie poczucia obowiązku i dyscypliny społecznej, wdrożenie do poszanowania mienia społecznego. Ponadto zadania szkoły to:

- tworzenie warunków zapewniających uczniowi komfort psychiczny i poczucie bezpieczeństwa emocjonalnego oraz warunków i sytuacji sprzyjających i doskonalących jego umiejętności samoobsługowe oraz zaradność życiową,
- tworzenie warunków umożliwiających uczniom dokonywania właściwego wyboru kierunków przyszłej pracy lub form aktywności zawodowej poprzez: przeprowadzenie wstępnej oceny indywidualnych zdolności i preferencji oraz posiadanych już nawyków i umiejętności praktycznych, które powinny być uwzględnione w konstruowaniu indywidualnego programu edukacyjnego, przygotowanie bazy umożliwiającej uczniom: zapoznanie się z różnymi czynnościami pracy i formami aktywności zawodowej oraz ich wytworami, a także dokonanie samooceny własnych umiejętności i możliwości (po praktycznym poznaniu wybranych czynności pracy).
- organizowanie na terenie szkoły różnorodnych pracowni, umożliwiających realizację przysposobienia do pracy oraz wykorzystanie opanowanych umiejętności praktycznych w typowych i nowych sytuacjach,
- zapewnienie uczniom udziału w różnorodnych zajęciach rewalidacyjnych wspierających ich rozwój, zgodnie ze wskazaniami zawartymi w wielospecjalistycznej ocenie jego rozwoju,
- nawiązywanie kontaktu z instytucjami i zakładami pracy, w których uczniowie mogliby realizować zajęcia praktyczne lub w przyszłości uzyskać zatrudnienie.
- tworzenie warunków sprzyjających podejmowaniu przez uczniów samodzielnych inicjatyw i odpowiedzialnemu decydowaniu
- podtrzymywanie i rozwijanie umiejętności komunikowania się uczniów (w tym, jeśli to konieczne, wspomagających sposobów porozumiewania się), a także umiejętności czytania i pisania (w miarę możliwości ucznia) oraz umiejętności matematycznych, przydatnych w dorosłym życiu,
- kształtowanie pozytywnego wizerunku ucznia w środowisku społecznym, jako potencjalnego pracownika, klienta, użytkownika,
- umożliwianie uczniom udziału w aktualnych wydarzeniach społecznych i kulturalnych oraz zapewnienie możliwości korzystania z różnorodnych form spędzania czasu wolnego, rozwijanie zainteresowań i kreatywności ucznia,
- stwarzanie warunków do poznawania przyrody, wychowanie do życia w harmonii z przyrodą, kształtowanie postawy proekologicznej,
- tworzenie warunków do rozwijania kondycji fizycznej i troski o własne zdrowie, jako warunku niezbędnego do wykonywania pracy,

- przybliżanie tradycji i obyczajów lokalnych, narodowych, rozbudzanie poczucia przynależności do społeczności lokalnej, regionu, kraju,
- zapoznanie uczniów z prawami człowieka i faktem, że niepełnosprawność intelektualna nie może być przyczyną żadnej dyskryminacji. Uczenie rozumienia swoich praw i umiejętności ich egzekwowania,
- zapoznanie uczniów z organizacją życia społecznego i podstawowymi zasadami funkcjonowania Państwa.

W ramach Zespołu Placówek Oświatowych z siedzibą w Strzelinie ul. Ząbkowicka 30 funkcjonuje:

1. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii z siedzibą w Strzelinie ul. Ząbkowicka 30, w ramach którego funkcjonuje:

- Gimnazjum Specjalne z przysposobieniem do pracy dla uczniów niedostosowanych społecznie, zagrożonych niedostosowaniem społecznym, zagrożonych uzależnieniem, z zaburzeniami zachowania;

- Gimnazjum Specjalne dla uczniów niedostosowanych społecznie, zagrożonych niedostosowaniem społecznym, zagrożonych uzależnieniem, z zaburzeniami zachowania;

2. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy z siedzibą w Skoroszowicach 20, w ramach którego funkcjonuje:

- Szkoła Podstawowa Specjalna,
- Gimnazjum Specjalne,
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna,
- Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy.

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Strzelinie

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2016 r., Nr 2046 z późn. zm.) niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności wydaje orzeczenia o:

- o niepełnosprawności dla osób, które nie ukończyły 16 roku życia,
- o stopniu niepełnosprawności dla osób, które ukończyły 16 rok życia,
- o wskazaniach do ulg i uprawnień dla osób, które posiadają orzeczenia o inwalidztwie lub niezdolności do pracy, o których mowa w art. 5 i 62 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych.

- legitymacje osób niepełnosprawnych.

System orzekania o niepełnosprawności do celów poza rentowych realizowany jest przez zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności, których zadaniem jest określenie stopnia naruszenia sprawności organizmu i konsekwencji tego stanu dla możliwości podjęcia pracy, pełnienia ról społecznych jakie każdy człowiek pełni stosownie do wieku, płci, uwarunkowań społecznych, kulturowych itp. oraz ograniczeń w samodzielnej egzystencji.

Powiatowy Urząd Pracy w Strzelinie (PUP)

Powiatowy Urząd Pracy prowadzi aktywizację zawodową bezrobotnych i poszukujących pracy osób niepełnosprawnych. Przy realizacji zadań Powiatowy Urząd Pracy w Strzelinie współdziała z organami administracji rządowej i samorządów terytorialnych, organizacjami pozarządowymi, organizacjami osób bezrobotnych, radą zatrudnienia, organizacjami pracodawców, związkami zawodowymi oraz innymi instytucjami działającymi w sprawach promocji zatrudnienia i przeciwdziałania skutkom bezrobocia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy.

W 2018 r. liczba ludności powiatu strzeleńskiego wynosiła 42 957 osób z czego 50,90% stanowiły kobiety, a 49,10% mężczyźni. Liczba ludności stanowi 2,05% ludności województwa, 0,13% ludności kraju. Struktura ludności powiatu przedstawiała się następująco: osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 17,81%, o osoby w wieku produkcyjnym 55,94%, a w wieku poprodukcyjnym 26,25%. W roku 2018 liczba ludności

wzrosła o 1,22% w stosunku do lat ubiegłych. Według stanu na dzień 31 grudnia 2018 stopa bezrobocia w powiecie wyniosła 10,4%. Stopa bezrobocia dla województwa wyniosła 5,2% dla kraju 5,8%. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiecie Strzelińskim wynosiła 1538, w tym 55,4% stanowiły kobiety, 44,54% mężczyźni.

W 2019 r. liczba ludności powiatu strzelińskiego wyniosła 43 773 osób z czego 50,47% stanowiły kobiety, a 49,53% mężczyźni. Liczba ludności stanowi 2,10% ludności województwa, 0,14% ludności kraju. Struktura ludności powiatu przedstawiała się następująco: osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 17,81%, osoby w wieku produkcyjnym 55,94% a w wieku poprodukcyjnym 26,25%. W roku 2019 liczba ludności wzrosła o 0,98%. Według stanu na 31 grudnia 2019 stopa bezrobocia w powiecie wyniosła 9,6%. Stopa bezrobocia dla województwa wynosiła 4,6%, dla kraju wynosi 5,2%. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiecie strzelińskim wynosiła 1408, w tym 55% stanowiły kobiety, 45% mężczyźni.

Ośrodki Pomocy Społecznej

Na terenie Powiatu Strzelińskiego funkcjonuje 6 ośrodków pomocy społecznej, które są jednostkami organizacyjnymi powiatu i gmin powołanych do wykonywania zadań z zakresu pomocy społecznej. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w staraniach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego określa, że ośrodki pomocy społecznej w porozumieniu z poradniami zdrowia psychicznego czy innymi specjalistycznymi placówkami terapeutycznymi, organizują oparcie społeczne dla osób, które z powodu choroby psychicznej lub upośledzenia umysłowego mają poważne trudności w życiu codziennym zwłaszcza w relacjach z otoczeniem, w zakresie edukacji, zatrudnienia, oraz w sprawach bytowych.

Nazwa Jednostki	Adres siedziby	Kontakt	Adres e-mail
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelinie	ul. Kamienna 10, 57-100 Strzelin	71 392 37 36	pcprstrzelin@gmail.com
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelinie	ul. Kamienna 1, 57-100 Strzelin	71 392 05 77 71 393 22 60	biuro@gops-strzelin.pl
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiązowie	ul. Poczтовая 4, 57-120 Wiązów	508 721 636	gopswiazow@poczta.onet.pl
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przewornie	ul. Kolejowa 4, 57-130 Przeworno	74 810 27 31	gops@przeworno.pl
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Borowie	ul. 3-go Maja 22, 57-160 Borów	71 393 31 55	pomoc@gopsborow.pl
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kondratowicach	ul. Nowa 1, 57-150 Prusy	71 392 61 53 507 155 517	gopskondratowice@op.pl

Zakład Aktywności Zawodowej w Mikoszowie (ZAZ) –przy Stowarzyszeniu Św. Celestyna

Jest rozwiązaniem prawnym wprowadzonym ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (zwaną dalej ustawą o rehabilitacji). Głównym zadaniem realizowanym przez ZAZ jest rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych. Status ZAZ jest instrumentem prawnym dostępnym wyłącznie dla instytucji oraz organizacji pracujących z osobami niepełnosprawnymi, w szczególności zatrudniającymi osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności, a po wejściu w życie ustawy z dnia 15 czerwca 2007 r. o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej - także niektóre osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności (u których stwierdzono autyzm, chorobę psychiczną lub upośledzenie umysłowe). ZAZ zaprojektowany został jako element trzystopniowego systemu rehabilitacji osób niepełnosprawnych, w którym osoby niepełnosprawne, które przeszły przez warsztaty terapii zajęciowej (zwane dalej WTZ) i są w stanie pracować, mogą podjąć zatrudnienie w ZAZ i tym samym uzyskać niezbędne kwalifikacje.

Środowiskowy Dom Samopomocy (ŚDS)- Powiatowy Ośrodek Wsparcia

Na terenie Powiatu Strzeleńskiego funkcjonuje jeden środowiskowy dom samopomocy, który jest placówką o charakterze dziennym (oznacza to, że działają 5 dni w tygodniu po 8 godzin dziennie). Został utworzony w 2008 roku.

Zgodnie z ustawą z dn. 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. Nr 930, z późn. zm.) środowiskowe domy samopomocy są ośrodkami wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi zwanych „uczestnikami”, które w wyniku upośledzenia niektórych funkcji organizmu lub zdolności adaptacyjnych wymagają pomocy do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, w szczególności w celu zwiększania zaradności i samodzielności życiowej, a także ich integracji społecznej

Jest placówką wsparcia osób niepełnosprawnych umysłowo, chorych psychicznie oraz doświadczających innych trudności emocjonalnych na skutek wydarzeń życiowych. Do ŚDS przyjmowane są osoby m.in. z depresją, schizofrenią, zespołem Downa, afazją, demencją.

Głównym celem placówki jest osiągnięcie przez uczestników optymalnego poziomu samodzielności w podstawowych sferach życia. Zgodnie z Rozporządzeniem z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy odbywa się to poprzez udział podopiecznych w różnego rodzaju treningach prowadzonych pod okiem terapeutów m.in. treningu umiejętności funkcjonowania w życiu codziennym, treningu umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów oraz treningu umiejętności spędzania czasu wolnego. Ponadto uczestnicy zgodnie z możliwościami rozwijają swoje zainteresowania i uzdolnienia w trakcie zajęć manualnych i muzykoterapii. Rozwijają one wyobraźnię, usprawniają manualnie, korzystnie wpływają na poprawę koordynacji wzrokowo-ruchowej. Wsparciem objętych jest 37 osób z terenu powiatu Strzelin. W ośrodku prowadzone są następujące zajęcia terapeutyczne: arteterapia, ergoterapia, kulturoterapia, zabawoterapia, trening umiejętności społecznych i interpersonalnych, trening kulinarny, trening praktyczny, trening higieniczny, trening budżetowy, trening pozytywnego myślenia, terapia ruchowa, zajęcia artystyczne, zajęcia edukacyjne, zajęcia komputerowe, konsultacje z psychologiem.

Priorytety ochrony zdrowia psychicznego dla Powiatu Strzeleńskiego na lata 2020-2022

1. Promocja zdrowia psychicznego:

- Upowszechnianie wiedzy na temat zdrowia psychicznego,
- Kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego,
- Rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu,
- Profilaktyka środowisk zagrożonych zaburzeniami psychicznymi,

2. Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi kompleksowej opieki oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym:

- Upowszechnianie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej i oparcia społecznego,
- Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi,
- Koordynacja różnych form opieki i pomocy,

3. Zapobieganie przemocy w rodzinie, szkole i środowisku lokalnym:

- Działania profilaktyczne,
- Upowszechnianie wiedzy wśród ofiar i sprawców przemocy na temat praw i konsekwencji ich działań,

4. Zapobieganie uzależnieniom od alkoholu, narkotyków i substancji psychoaktywnych:

- Działania profilaktyczne,
- Motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego,
- Wspieranie organizacji instytucji i organizacji pozarządowych.

Wcześniej podjęta profilaktyka zdrowia, dążąca do likwidacji lub przynajmniej znacznego ograniczenia przyczyn powodujących u osób zaburzenia psychiczne, stanowi istotny element każdego programu działań na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi. Działania profilaktyczne w tym zakresie powinny być podjęte we

wszystkich obszarach życia społecznego i zawodowego poprzez instytucje oraz placówki oświaty, kultury, zdrowia i pomocy społecznej.

Adresaci programu

Osoby chore psychicznie, osoby upośledzone umysłowo, osoby wykazujące inne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, w tym osoby uzależnione od substancji psychoaktywnych, osoby z grup ryzyka, dzieci i młodzież uczęszczająca do szkół prowadzonych przez powiat strzeliński, osoby dorosłe, w tym rodzice i osoby starsze, rodziny dysfunkcyjne.

Punkt Interwencji Kryzysowej

W powiecie Strzelińskim prowadzony jest Punkt Interwencji Kryzysowej, w którym porad udziela psycholog, pedagog i prawnik. Celem punktu jest niesienie pomocy osobom znajdujących się w sytuacjach kryzysu, doznającym przemocy, poszkodowanym w wyniku zdarzeń losowych. Z pomocy mogą korzystać m.in. osoby w kryzysie (wynikającym głównie z problemów rodzinnych, wychowawczych czy związanych ze śmiercią bliskich osób), sprawcy przemocy itp.

Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych na terenie powiatu strzelińskiego

Ważną rolę w zakresie wspierania osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin pełnią organizacje pozarządowe. Nikt lepiej nie zna środowiska osób z zaburzeniami psychicznymi jak oni sami poprzez organizowanie się w związki, fundacje i stowarzyszenia oraz działanie w zakresie wsparcia, samopomocy, rozwijania współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego i innymi placówkami. Te organizacje najlepiej znają potrzeby swoich podopiecznych i najskuteczniej je zaspokajają.

Działalność organizacji pozarządowych stanowi bardzo cenny element uzupełniający i wspierający wszelkie działania podejmowane na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi. Dla samorządu terytorialnego sektor pozarządowy jest partnerem co najmniej w trzech płaszczyznach: po pierwsze reprezentuje społeczność lokalną, wyraża jej potrzeby, dążenia i oczekiwania, po drugie świadczy pomoc bezpośrednią na rzecz mieszkańców społeczności lokalnej oraz po trzecie wprowadza nowe, często alternatywne sposoby działania.

Doświadczenia wskazują, iż działalność organizacji pozarządowych winna być wspierana, integrowana i koordynowana.

Z analizy materiałów Powiatu Strzelińskiego wynika, iż spośród wszystkich organizacji pozarządowych, które swoim działaniem obejmują mieszkańców Powiatu Strzelińskiego, wsparcia w zakresie pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi udzielają organizacje pozarządowe tj.:

- Stowarzyszenie Św. Celestyna,
- Towarzystwo Miłośników Ziemi Strzelińskiej,
- Towarzystwo Miłośników Ziemi Wiązowskiej,
- Strzelińskie Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci i Osób Niepełnosprawnych,
- Uniwersytet Trzeciego Wieku,
- Stowarzyszenie „Strzelińskie Pola Nadziei”.

Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi spełniają szereg ról, w tym:

- określają potrzeby i priorytety dotyczące życia osób z zaburzeniami psychicznymi,
- przyczyniają się do podnoszenia świadomości społeczeństwa i propagowania zmian,
- kształtują postawy sprzyjające społecznej integracji i przeciwdziałają społecznemu wykluczeniu,
- stwarzają możliwości rozwijania umiejętności w różnych dziedzinach oraz zapewnienia swoim członkom wzajemnego wsparcia i wymianę informacji,
- reprezentują środowiska osób z zaburzeniami psychicznymi,
- prowadzą działania w zakresie rehabilitacji społecznej, zawodowej i leczniczej na rzecz swoich członków.

III. Cele Programu wraz z harmonogramem zadań

Cel główny 1 - Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej opieki adekwatnej do ich potrzeb

1.1. Cel szczegółowy	Upowszechnienie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej				
-----	opis zadania	forma realizacji	Podmioty/jednostki odpowiedzialne	termin realizacji	Uwagi
1.1.1.	Opracowanie lokalnego programu zwiększenia dostępności i zmniejszenia nierówności w dostępie do różnych form środowiskowej psychiatrycznej opieki zdrowotnej, w tym rozwoju CZP oraz placówek psychiatrycznej opieki zdrowotnej dla dzieci i młodzieży.	Program stanowi - zał. Nr 1 W pozostałym zakresie - zadanie nie będzie realizowane	Zespół PCPR	Zrealizowane	-
1.1.2.	Utworzenie CZP zgodnie z zasadami zawartymi w załączniku do Rozporządzenia w sprawie NPOZP	Zadanie nie będzie realizowane.	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Brak środków finansowych

1.2. Cel szczegółowy	Upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego				
-----	opis zadania	forma realizacji	Podmioty/jednostki odpowiedzialne	termin realizacji	Uwagi
1.2.1.	Aktualizacja poszerzenia, zróżnicowania i unowocześniania pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w zakresie pomocy bytowej, mieszkaniowej, stacjonarnej, samopomocy środowiskowej.	Nie dotyczy	Zadanie własne samorządów gminnych	Nie dotyczy	Nie dotyczy
1.2.2.	Wspieranie finansowe projektów organizacji pozarządowych służących rozwojowi form oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi	-	-	-	-
1.2.3.	Zwiększenie udziału zagadnień pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi w działalności powiatowych centrów pomocy rodzinie	Realizacja zadań z zakresu rehabilitacji społecznej: ·dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych, ·dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla osób niepełnosprawnych, ·dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych oraz w komunikowaniu się, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Realizacja ciągła	Nie dotyczy

		·dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,·dofinansowanie rehabilitacji dzieci i młodzieży,·dofinansowanie w ramach pilotażowego programu „Aktywny samorząd”			

1.3. Cel szczegółowy	Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi				
-----	opis zadania	forma realizacji	Podmioty/jednostki odpowiedzialne	termin realizacji	Uwagi
1.3.1.	Zwiększenie dostępności rehabilitacji zawodowej, organizacja poradnictwa zawodowego i szkoleń zawodowych dla osób niepełnosprawnych, w tym zaburzeniami psychicznymi	1.Diagnoza niepełnosprawnych osób bezrobotnych i poszukujących pracy z zaburzeniami psychicznymi (odbycie rozmów informacyjno- doradczych ze wszystkimi osobami z zaburzeniami psychicznymi celem rozpoznania potrzeb w zakresie aktywizacji zawodowej, opracowanie Indywidualnych Planów Działania dla osób zainteresowanych aktywizacją zawodową) celem dostosowania działań PUP do faktycznych potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi określonych w oparciu o wyniki diagnozy. 2.Poradnictwo zawodowe dla osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi w celu pomocy w wyborze odpowiedniego zawodu, miejsca zatrudnienia, kierunku przekwalifikowania lub instrumentu aktywizacji zawodowej. 3.Kształtowanie postaw gotowości do podjęcia pracy wśród osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi poprzez:	Powiatowy Urząd Pracy	Realizacja ciągła w trakcie trwania Programu	

		-organizowanie szkoleń z zakresu poszukiwania pracy, -warsztaty aktywnego poszukiwania pracy dla osób niepełnosprawnych, -ułatwienie dostępu do informacji i elektronicznych baz danych pozwalających na zdobycie umiejętności skutecznego poszukiwania pracy. 4. Organizacja szkoleń zawodowych dla osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi w zawodach deficytowych na lokalnym rynku pracy celem uzyskania/ uzupełnienia/ zmiany kwalifikacji i umiejętności zawodowych oraz zwiększenia szans na uzyskanie zatrudnienia.			
1.3.2.	Prowadzenie kampanii szkoleniowo-informacyjnej adresowanej do pracodawców promowanie zatrudnianie osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi	1. Opracowanie materiałów informacyjnych kierowanych do pracodawców promujących zatrudnianie osób z zaburzeniami psychicznymi -ulotki informacyjne, -plakaty, -pisma adresowane bezpośrednio do pracodawców. 2. Konferencje i szkolenia dla pracodawców. 3. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi oraz z placówkami służby zdrowia w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej 4. Kampania informacyjna w mediach 5. (prasa, TV, Internet)	Powiatowy Urząd Pracy we współpracy z partnerami	Realizacja ciągła w trakcie trwania Programu	

1.3.3.	Zwiększenie udziału zatrudnienia osób z zaburzeniami psychicznymi w działalności powiatowych urzędów pracy	1. Świadczenie usług z zakresu pośrednictwa pracy, w tym pracy za granicą (EURES) dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy z zaburzeniami psychicznymi. 2. Współpraca z Polską Organizacją Pracodawców Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji zawodowej osób z zaburzeniami psychicznymi, w szczególności w zakresie pośrednictwa pracy. 3. Współorganizacja, uczestnictwo w targach pracy oraz innych przedsięwzięciach związanych z problematyką rynku pracy osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi. 4. Współpraca z agencjami zatrudnienia w zakresie pośrednictwa pracy, w tym pracy tymczasowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi. 5. Organizowanie subsydiowanych miejsc zatrudnienia dla osób z zaburzeniami psychicznymi w formie - robót publicznych, - prac interwencyjnych, - prac społecznie użytecznych, - refundacji kosztów wyposażenia/ doposażenia stanowisk pracy. 6. Organizowanie miejsc stażowych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. 7. Organizacja spotkań informacyjnych	Powiatowy Urząd Pracy	Nie dotyczy	

		dla osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi zainteresowanych rozpoczęciem własnej działalności gospodarczej. 8.Udzielanie pomocy finansowej w formie jednorazowych środków na rozpoczęcie działalności. 9.Promocja wśród osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi zasad ekonomii społecznej, w tym tworzenia spółdzielni socjalnych oraz zatrudnienia w spółdzielniach socjalnych: -szkolenia zawodowe i biznesowe dla przyszłych członków spółdzielni socjalnych,-udzielanie dotacji na wkład do spółdzielni socjalnych,-refundacja składek na ubezpieczenie społeczne pracowników spółdzielni socjalnych.			

1.4. Cel szczegółowy	Skoordynowanie dostępnych form opieki i pomocy				
-----	opis zadania	forma realizacji	Podmioty/jednostki odpowiedzialne	termin realizacji	Uwagi
1.4.1.	Opracowanie lub aktualizacja lokalnego programu ochrony zdrowia psychicznego	Opracowanie Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego w zakresie zdrowia psychicznego i opieki psychiatrycznej na lata 2020-2022	Zespół PCPR	Zadanie zrealizowane	-
1.4.2.	Realizacja i monitorowanie lokalnego programu ochrony zdrowia psychicznego	Zgodnie z zapisami Harmonogramu zadań PPOZP na lata 2020-2022	Realizacja - podmioty wskazane jako wykonawcy poszczególnych celów. Zespół PCPR	Realizacja ciągła w trakcie trwania Programu	Opracowanie i przedstawienie Zarządowi Powiatu Strzelińskiego sprawozdania z funkcjonowanie PPOZP - począwszy od roku 2020. Przygotowanie i przedłożenie wymaganych sprawozdań zewnętrznych

1.4.3.	Przygotowanie i udostępnianie mieszkańcom oraz samorządowi województwa, aktualizowanego corocznie przewodnika, informującego o lokalnie dostępnych formach opieki zdrowotnej, pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi	Opracowanie przewodnika w formie elektronicznej i zamieszczenie go na stronach internetowych Starostwa Powiatowego w Strzelinie, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelinie, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej i Powiatowego Urzędu Pracy w Strzelinie.		Realizacja ciągła w trakcie trwania Programu	Począwszy od roku 2020

Cel główny 2 - zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej opieki adekwatnej do ich potrzeb

2.1. Cel szczegółowy	Udzielanie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego uczniom, rodzicom i nauczycielom				
-----	opis zadania	forma realizacji	Podmioty/jednostki odpowiedzialne	termin realizacji	Uwagi
2.1.1.	Wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne poprzez udzielanie dzieciom, młodzieży i rodzicom pomocy psychologiczno-pedagogicznej	Zgodnie z zakresem działania placówki. Dodatkowo zorganizowanie raz na dwa lata konferencji promującej zdrowie psychiczne i poruszającej problemy osób chorujących oraz ich rodzin.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Strzelinie Zespół PCPR	Realizacja ciągła	Począwszy od roku 2020
2.1.2.	Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży	Działania pedagogów i psychologów szkół, dla których organem prowadzącym jest Powiat Strzeliński oraz pomoc psychologiczna i pedagogiczna, prowadzenie indywidualnych terapii i psychoterapii przez Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczną w Strzelinie.	Dyrektorzy szkół, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Strzelinie	Realizacja ciągła	Działania w przedszkolnych i szkołach podstawowych stanowią zadania samorządu gminnego - nie zostały uwzględnione w POZP.

IV. Monitoring i sprawozdawczość:

Monitorowanie przebiegu realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdania, co 2 lata, począwszy od 2020 r. podmiotów zaangażowanych w jego realizację i wskazanych w harmonogramie zadań PPOZP, jako jednostki odpowiedzialne. Co 2 lata, w ramach monitoringu, realizację Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2020-2022, dokona dokładnej analizy realizacji programu, przedstawienie sprawozdania z Programu za poprzedni rok Staroście Strzelińskiemu do 30 kwietnia.

Co 2 lata, w terminie do 15 maja, Powiat Strzeliński będzie przysyłał ministrowi właściwemu do spraw zdrowia lub wskazanemu przez niego podmiotowi, sprawozdanie z wykonania zadań objętych harmonogramem realizacji Programu w roku poprzednim. Powiat Strzeliński będzie także corocznie publikował zaktualizowany przewodnik informujący o dostępnych formach opieki zdrowotnej i pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Podmioty uczestniczące:

- Starostwo Powiatowe w Strzelinie,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelinie,
- Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Strzelinie,
- Zespół Placówek Oświatowych,
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Strzelinie,
- Powiatowy Urząd Pracy w Strzelinie,
- Stowarzyszenie Św. Celestyna w Mikoszowie.

Składowymi Powiatowego Programu jest:

1. program zwiększenia dostępności i zmniejszenia nierówności w dostępie do różnych form środowiskowej psychiatrycznej opieki zdrowotnej, w tym rozwoju CZP (centrów zdrowia psychicznego) oraz placówek psychiatrycznej opieki zdrowotnej dla dzieci i młodzieży w powiecie (zał. nr 1).

Infrastruktura ochrony zdrowia i pomocy społecznej

1. Powiatowy Zespół ds. orzekania o niepełnosprawności

Zespół jest jednostką realizującą zadania Starosty z zakresu administracji rządowej, działający w strukturze organizacji Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelinie.

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Strzelinie powołany został Zarządzeniem Starosty – zespół realizuje zadania określone w ustawie i wydanych na jej podstawie przepisów wykonawczych oraz innych aktów prawnych w zakresie orzekania o niepełnosprawności oraz stopniu niepełnosprawności, wydaje orzeczenia celem:

- szkolenia w tym specjalistycznego,
- odpowiedniego zatrudnienia,
- zatrudnienia w zakładzie aktywności zawodowej,
- uczestnictwa w terapii zajęciowej,
- konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne,
- korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji, przez co rozumie się korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki,
- konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji ,
- konieczności stałego współudziału, na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji,
- spełnienia przez osobę niepełnosprawną przesłanek określonych w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 roku o ruchu drogowym.

Diagnoza obszaru objętego programem

Problem zdrowia psychicznego jest niezwykle poważny, ponieważ liczba chorych psychicznie rośnie w alarmującym tempie. Ponad 350 milionów ludzi na świecie cierpi na depresję i zaburzenia psychiczne - wynika z ostatnich danych Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) opublikowanych w związku z przypadającym 10 października Światowym Dniem Zdrowia Psychicznego.

Rozpowszechnienie chorób psychicznych w Europie i na świecie

Zaburzenia psychiczne są jednym z najpoważniejszych zagrożeń i wyzwań we współczesnym świecie. W stopniu podobnym (pod niektórymi względami nawet większym) te zagrożenia i wyzwania dotyczą także Europy. Niestety wyniki różnych badań dotyczących tej problematyki są często wzajemnie nieporównywalne a nawet ze sobą niezgodne. Spróbujmy jednak (w granicach możliwości) zaprowadzić w nich pewien porządek.

Badania przeprowadzone przez WHO Europe w Regionie Europejskim (poza krajami Unii obejmuje m.in. Federację Rosyjską, Białoruś, Kazachstan, Turkmenistan, Tadżykistan, Gruzję, Kirgistan a nawet kraje w ogóle nie leżące w Europie, jak Izrael) wskazują, że pomiędzy rokiem 2005 i 2015 nastąpił wzrost rozpowszechnienia zaburzeń psychicznych o 16%. Zgodnie z przewidywaniami WHO spodziewać się należy dalszego wzrostu w następnych latach w obliczu wzmożonego ryzyka ze strony czynników niekorzystnych, takich jak konflikt i migracje, jak również ze starzeniem się społeczeństw w wielu krajach. Zaburzeniami psychicznymi było tu dotknięte 110 milionów osób, co odpowiada 12% populacji w każdym z badanych okresów.

Najbardziej rozpowszechnionym zaburzeniem psychicznym jest depresja – 5.1% populacji (44.3 miliona osób) i zaburzenia lękowe – 4.3%, (37.3 miliona). W ciągu całego życia w krajach UE o wysokim lub średnim dochodzie na jakąś formę zaburzeń psychicznych cierpieć będzie w ciągu całego życia około 50% populacji.

Liczby te nie odzwierciedlają jednak całości i kompleksowości zagadnienia. 32% tych, którzy są dotknięci jakimś zaburzeniem cierpi na jakiś jeden dodatkowy problem psychiczny, z czego 18% na dwa a 14% trzy lub więcej.

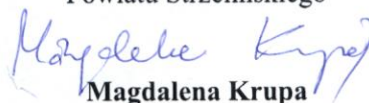
Wyniki badań wskazują też, że osoby cierpiące na zaburzenia psychiczne umierają średnio o 20 lat wcześniej niż osoby z pozostałej populacji. W przypadku bardzo znacznej części tych osób, śmierci te nie mają jednej specyficznej przyczyny (w szczególności samobójstwa), lecz raczej inne schorzenia współwystępujące z zaburzeniami psychicznymi, zwłaszcza choroby niezakaźne, które nie zostały właściwie zdiagnozowane i leczone.

Podsumowanie

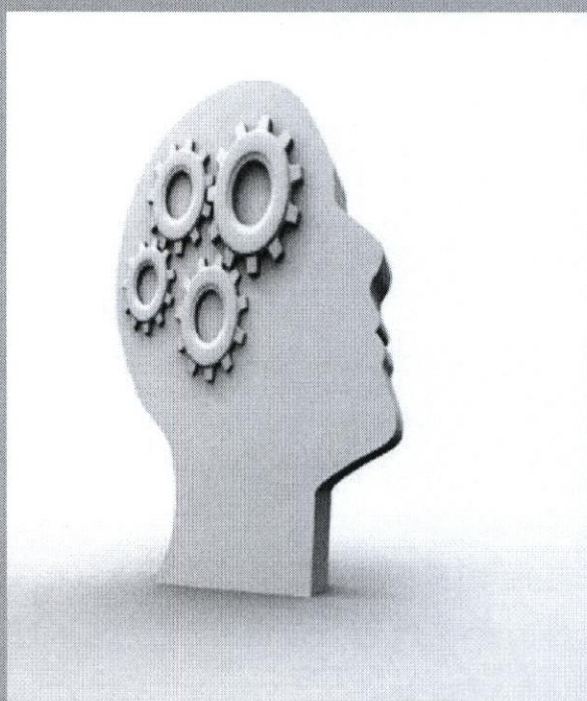
„Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla powiatu strzelińskiego na lata 2020 - 2022” jest ramowym ujęciem potrzeb w zakresie organizacji i funkcjonowania opieki zdrowotnej, pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej oraz innych form działalności na rzecz ochrony zdrowia psychicznego, które mogą być realizowane na terenie województwa dolnośląskiego przez administrację rządową, Narodowy Fundusz Zdrowia, Samorząd Województwa Dolnośląskiego, samorządy powiatów i gmin, podmioty lecznicze, organizacje pozarządowe i inne instytucje działające na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi. Program w swojej strukturze zawiera część diagnostyczną opisującą stan aktualny i część planistyczną opisującą kierunki działań w zakresie rozwoju i poprawy opieki nad osobami z zaburzeniami psychicznymi. Na skutek zmian demograficznych i społecznych, dzięki poprawie warunków życia, szerszemu dostępowi do usług ochrony zdrowia następuje dynamiczny wzrost liczby ludności określanej w statystykach struktury demograficznej jako ludność w wieku poprodukcyjnym. Sytuację demograficzną powiatu charakteryzuje trend starzenia się społeczeństwa, stopniowe wydłużenie życia i prognozowany spadek liczby ludności w województwie w najbliższych latach. Starzenie się społeczeństwa powoduje poważne konsekwencje w skali społeczeństwa, jak i jednostki, w szczególności w sferze ekonomicznej, medycznej, socjalnej, z drugiej zaś strony, taki trend demograficzny daje szansę na rozwój świadczeń opieki długoterminowej, Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla powiatu strzelińskiego na lata 2020 – 2022 opieki paliatywnej oraz świadczeń geriatrycznych dla chorych psychicznie. Szansę tą mogą wykorzystać podmioty lecznicze, elastycznie dostosowujące swój zakres działalności do potrzeb zdrowotnych. Zasoby psychiatrycznej opieki zdrowotnej nie zaspakajają w pełni potrzeb wyrażanych przez pacjentów. Podmioty lecznicze są rozmieszczone nierównomiernie. Zalecenia Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego zobowiązują do utworzenia Centrów Zdrowia Psychicznego w celu integrowania opieki psychiatrycznej i innych form pomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin na terenie poszczególnych powiatów. Ponadto najistotniejszymi zadaniami dla województwa dolnośląskiego jest równomierne rozmieszczenie poradni zdrowia psychicznego w każdym powiecie, czynnych codziennie,

utworzenie zespołów środowiskowych, zwiększenie miejsc w oddziałach dziennych, utworzenie hosteli z terapią oraz zwiększenie liczby łóżek w psychiatrycznych zakładach opiekuńczych. Stan zatrudnienia w opiece psychiatrycznej jest niewystarczający, co może w znaczącym stopniu rzutować na możliwości rozwoju opieki psychiatrycznej w najbliższych latach.

Przewodnicząca Rady
Powiatu Strzelińskiego

Magdalena Krupa

INFORMATOR
O DOSTĘPNYCH FORMACH OPIEKI ZDROWOTNEJ,
POMOCY SPOŁECZNEJ
I AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ DLA OSÓB
Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI Z POWIATU
STRZELIŃSKIEGO

*„Choroba psychiczna to unikanie
rzeczywistości, za wszelką cenę;*

*Zdrowie psychiczne to pogodzenie
się z rzeczywistością, bez
względu na cenę”.*

[Morgan Scott Peck]

S T R Z E L I N 2 0 2 0 / 2 0 2 2

SPIS TREŚCI

1.	Wstęp	3
2.	Czym jest Zdrowie Psychiczne?.....	4
3.	Słownik pojęć i terminów.....	5
4.	Gdzie w Powiecie Strzelińskim szukać pomocy, gdzie się leczyć?.....	18
4.1.	<i>Formy opieki zdrowotnej dostępne w naszym Powiecie.....</i>	26
4.2.	<i>Inne placówki realizujące zadania z zakresu ochrony zdrowia psychicznego</i>	30
4.3.	<i>Inne instytucje udzielające wsparcia.....</i>	32
4.4.	<i>Instytucje zajmujące się aktywizacją zawodową.....</i>	33

WSTĘP

Czym jest szczęście¹⁾?

Encyklopedyczne definicje określają je najczęściej tak:

- „Szczęście jest emocją spowodowaną doświadczeniami ocenianymi przez podmiot jako pozytywne.
- Szczęście to pomyślny los, powodzenie, uczucie zadowolenia, upojenia, radości, splot pomyślnych okoliczności, to wszystko, co wywołuje stan szczęśliwości.
- Psychologia wydziela w pojęciu szczęście: rozbawienie i zadowolenie.

W rozważaniach o jego naturze szczęście najczęściej określone jest w dwu aspektach:

1. Mieć szczęście oznacza:

- sprzyjający zbieg, splot okoliczności;
- pomyślny los, fortuna, dola, traf, przypadek;
- powodzenie w realizacji celów życiowych, korzystny bilans doświadczeń życiowych.

2. Odczuwać szczęście oznacza:

- (chwilowe) odczucie bezgranicznej radości, przyjemności, euforii, zadowolenia, upojenia;
- (trwałe) zadowolenie z życia, połączone z pogodą ducha i optymizmem; ocena własnego życia, jako udanego, wartościowego, sensownego.”

Osoba szczęśliwa to osoba, która zaspokoiła wszystkie swoje potrzeby. Ponieważ najwyższą z nich jest potrzeba samorealizacji, można przyjąć, że ludzie szczęśliwi, to ludzie samorealizujący się.

Według Abrahama Maslowa (amerykańskiego psychologa) ludzie samorealizujący się posiadają następujące cechy:

1. są realistycznie nastawieni do świata,
2. akceptują samych siebie,
3. mają przyjazny stosunek do otoczenia,
4. są spontaniczni,
5. są niezależni,
6. mają niekonwencjonalne podejście do życia (unikają stereotypów),
7. są głęboko uduchowieni,
8. głęboko przeżywają miłość,
9. posiadają filozoficzne, niezłośliwe poczucie humoru,
10. są kreatywni,
11. posiadają bogatą osobowość, odporną na wpływy otoczenia.

Czymże więc jest to szczęście dla każdego z nas?

Każdy rozumie je inaczej.

Poczuciem szczęścia zajmuje się psychologia pozytywna, która koncentruje się głównie na tzw. **Dobrostanie psychicznym** człowieka.

¹ Źródło: Wikipedia, wolna encyklopedia; Słownik języka polskiego, PWN 1981 r..

CZYM JEST ZDROWIE PSYCHICZNE?

Zdrowie psychiczne to termin wieloznaczny, trudny do zdefiniowania i precyzyjnego zdiagnozowania. Zdrowie psychiczne jest różnie definiowane przez poszczególne dziedziny nauki:

- medycyna określa zdrowie psychiczne jako niewystępowanie objawów psychopatologicznych, homeostazę w procesach fizjologicznych, brak defektów w strukturze i funkcjach psychicznych,
- psychologia określa zdrowie psychiczne jako zdolność do twórczego rozwoju i samorealizacji, akceptację i poczucie własnej wartości i tożsamości, zdolność osiągnięcia satysfakcji z życia, realistyczną percepcję rzeczywistości,
- socjologia określa zdrowie psychiczne jako zdolność przystosowania się jednostki do norm kulturowych i środowiska społecznego, uwewnętrzniania norm w przebiegu socjalizacji, umiejętności prawidłowej koegzystencji w grupie i właściwego funkcjonowania w rolach społecznych.

Do zaburzeń czynności psychicznych dochodzi zazwyczaj w wyniku interakcji wielu czynników takich jak:

- czynniki psychogenne związane z wydarzeniami życiowymi, stresem, mechanizmami radzenia sobie z sytuacją i typem osobowości,
- czynniki endogenne, obejmujące predyspozycje genetyczne, zaburzenia funkcji lub struktury mózgu,
- czynniki egzogenne, takie jak leki, alkohol, substancje psychoaktywne,
- czynniki somatogenne, np. schorzenia somatyczne i choroby ośrodkowego układu nerwowego.

Zaburzenia psychiczne, jeśli nie są odpowiednio rozpoznane i leczone mogą prowadzić do utrzymywania się, pogłębiania bądź nawrotów objawów. Często występują powikłania w postaci innych chorób psychicznych (np. „leczenie” depresji alkoholem nie spowoduje ustąpienia depresji, a może przyczynić się do powstania uzależnienia od alkoholu) i zaburzeń somatycznych (np. zaburzenia czynności układu odpornościowego u osób chorujących na depresję). Powikłania chorób psychicznych dotyczą też innych aspektów życia, takich jak: pogorszenie funkcjonowania w pracy, rodzinie, związkach, życiu społecznym i towarzyskim. Znacznemu obniżeniu ulega jakość życia.

Najbardziej rozpowszechnione objawy zaburzeń psychicznych to objawy z kręgu zaburzeń nastroju (obniżenie nastroju, smutek, przygnębienie, płaczliwość), zaburzeń lękowych (lęk wolno płynący, zamartwianie się, lęk napadowy, objawy wegetatywne lęku tj. kołatanie serca, duszność, spocenie, drżenie rąk i inne), zaburzeń snu (bezsenność, nadmierna senność, koszmary senne), zaburzeń odżywiania (epizody objadania się, prowokowanie wymiotów, zaabsorbowanie dietą, wyglądem, jadłowstręt), zaburzeń związanych z występowaniem objawów omamowych i urojeniowych, obsesyjnych myśli lub czynności oraz zaburzeń seksualnych.

Wraz ze wzrostem długości życia coraz częściej rozpoznawane są otępienia obejmujące zaburzenia pamięci i sprawności intelektualnej. Niezwykle niepokojące są objawy związane z uzależnieniami od alkoholu, leków, narkotyków, a także coraz częściej pojawiające się we współczesnym świecie uzależnienia od pracy, internetu, zakupów, telefonu komórkowego, seksu i inne. Poza wyżej wymienionymi, niepokojący jest każdy objaw, który u danej osoby powoduje obawę, uczucie dyskomfortu psychicznego czy wpływa na funkcjonowanie w jakiegokolwiek dziedzinie życia.

SŁOWNIK POJEĆ I TERMINÓW²⁾

Alkoholizm (choroba alkoholowa) - psychiczne, fizyczne oraz społeczne uzależnienie od środka narkotycznego, jakim jest alkohol. Charakteryzuje ją zespół objawów somatycznych (fizycznych), behawioralnych (dotyczących zachowania) oraz psychologicznych.

Choroba nieuleczalna, jednak poddana leczeniu może zostać zatrzymana na każdym jej etapie rozwoju. Według WHO (Światowej Organizacji Zdrowia) oraz Amerykańskiego Towarzystwa Psychiatrycznego rozpoznawanie choroby alkoholowej definiuje się w wyniku ujawnienia występujących od roku co najmniej trzech z wymienionych objawów, m.in.: utrwalonej, silnej, trudnej do opanowania potrzeby używania alkoholu, nieudanej próby kontrolowania, ograniczania lub zaprzestania picia, zmiany tolerancji ilości wypijanego alkoholu, występowania zespołu odstawienia i/lub przyjmowania innych substancji likwidujących lub zmniejszających niepożądane objawy, picia alkoholu pomimo destrukcyjnych następstw jego nadużywania.

Centrum Zdrowia Psychicznego - jednostka organizacyjna udzielająca wszechstronnej psychiatrycznej opieki zdrowotnej (diagnostyka, leczenie i rehabilitacja oraz orzecznictwo i konsultacje dla podstawowej opieki zdrowotnej).

Choroba psychiczna - zaburzenie, które powoduje łagodne lub poważne zakłócenia myślenia, postrzegania, nastroju, zachowania. Choroba utrudniająca człowiekowi normalne funkcjonowanie w społeczeństwie, ograniczająca zdolność radzenia sobie ze zwykłymi wymaganiami życia lub utrzymania właściwego kontaktu z rzeczywistością. Tradycyjnie chorobę dzieli się na: chorobę psychiczną (czyli psychozy) oraz zaburzenia psychotyczne. Do chorób psychicznych

zalicza się schizofrenię, manię, depresję, halucynozę alkoholową oraz majaczenie. Podstawą do wyodrębnienia tego rodzaju psychoz stały się głębokie zaburzenia w zakresie kontaktów chorego z otoczeniem manifestujące się urojeniami, omamami, zaburzeniami świadomości, emocji oraz nastroju. Natomiast do zaburzeń niepsychotycznych należą nerwice, upośledzenia umysłowe oraz uzależnienia.

Deinstytucjonalizacja - dążenie do zreformowania psychiatrycznej opieki zdrowotnej. Jej ideą jest ograniczenie roli tradycyjnych instytucji psychiatrycznych, takich jak szpitale i zastąpienie ich instytucjami ułatwiającymi integrację chorych ze społecznościami lokalnymi. Do instytucji takich zalicza się m.in. stowarzyszenia samopomocowe, instytucje edukacyjne.

Depresja - różnorodna grupa zaburzeń obejmująca objawy takie, jak: przygnębienie, smutek, zniesienie lub zmniejszenie zdolności do odczuwania przyjemności, poczucie bezsilności, bezradności i beznadziejności, poczucie winy, spowolnienie ruchowe i psychiczne, częste myśli i zamiary samobójcze.

Detoksykacja (odtruwanie) - usuwanie z organizmu lub zubożnianie substancji trującej (np. alkoholu, narkotyku, czy nadmiernej dawki leku). W zależności od stanu pacjenta detoksykacja może być przeprowadzona w warunkach ambulatoryjnych lub w specjalistycznym oddziale leczenia alkoholowych zespołów abstynencyjnych. Detoksykacja alkoholowa (detoks, odtrucie alkoholowe) to proces leczenia alkoholowych zespołów abstynencyjnych (występują one u osób uzależnionych od alkoholu, po ciągach picia, zazwyczaj w kilka do kilkunastu godzin po ograniczeniu spożycia alkoholu).

Dom pomocy społecznej - placówka

Kofeina - środek pobudzający korę świadcząca usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne, na poziomie obowiązującego standardu przeznaczona dla osób wymagających całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogących samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu. W zależności od przeznaczenia dzieli się na domy dla osób: w podeszłym wieku, przewlekle somatycznie chorych, dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, przewlekle psychicznie chorych, niepełnosprawnych fizycznie, uzależnionych od alkoholu, dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie.

Epizod afektywny mieszany - szybkie zmiany nastroju od depresji do manii, zmieniające się w ciągu godzin lub z dnia na dzień.

Hospitalizacja - całodobowe udzielanie świadczeń zdrowotnych gwarantowanych, w trybie planowym lub nagłym, obejmujących proces diagnostyczno-terapeutyczny, trwający od chwili przyjęcia pacjenta na oddział szpitalny do momentu jego wypisu lub zgonu. Świadczeniodawca udzielający świadczeń w ramach hospitalizacji zapewnia całodobową opiekę lekarską i pielęgniarską w całym okresie leczenia.

W zakresie koniecznym świadczeniodawca zapewnia odpłatnie badania diagnostyczne, leki i wyroby medyczne oraz środki pomocnicze, a także, w określonych przypadkach, przejazd środkami transportu sanitarnego.

Izba Przyjęć - komórka organizacyjna szpitala pracująca w trybie ciągłym, która składa się z rejestracji, gabinetu lekarskiego (jednego lub kilku, w zależności od potrzeb) i pokoju wywiadów. W Izbie Przyjęć wymagane jest wyposażenie pozwalające na podejmowanie czynności ratujących życie.

Wyposażenie pomieszczeń Izby Przyjęć - mózgową, znoszący zmęczenie fizyczne i psychiczne. Kofeina występuje w kawie, herbacie, czekoladzie i niektórych napojach orzeźwiających. Ostre i przewlekłe jej nadużywanie, wraz z towarzyszącymi temu objawami toksycznymi, nazywa się kofeinizmem. Objawy te obejmują niepokój ruchowy, bezsenność, zaczerwienienie twarzy, skurcze mięśni, niemierność serca i tętna, zaburzenia żołądkowo - jelitowe, gonitwę myśli i brak zborności w mówieniu, a w niektórych przypadkach zaostrzenie występujących już wcześniej stanów lękowych, napadów paniki, objawów depresji lub schizofrenii.

Kokaina - silna substancja psychoaktywna, uzależniająca psychicznie. Należy do najsilniej działających leków pobudzających. Objawy psychiczne będące wynikiem użycia kokainy to nadmierna pewność siebie, brak lęku, silna euforia, halucynacje oraz pobudzenie psychoruchowe. Charakterystyczne dla osób uzależnionych od kokainy są: zaburzenia osobowości, agresywne zachowania, omamy, depresje z próbami samobójczymi. W medycynie stosowana jest w znikomym zakresie. Służy wyłącznie do znieczuleń zewnętrznym w laryngologii i okulistyce.

Leczenie odwykowe - określenie terapii uzależnień, zwłaszcza alkoholizmu.

Leczenie odwykowe alkoholizmu - w przypadku uzależnienia od alkoholu może odbywać się w systemie stacjonarnym, dziennym lub ambulatoryjnym. W warunkach stacjonarnych przeprowadza się najczęściej detoksykację, a także, w razie konieczności, leczenie innych schorzeń towarzyszących uzależnieniu od alkoholu. Po zakończeniu terapii w systemie stacjonarnym lub dziennym może być kontynuowane w warunkach ambulatoryjnych.

Leczenie w placówkach dziennych i ambulatoryjnych polega również na realizacji programu psychoterapeutycznego.

Leczenie uzależnień - proces terapeutyczny, mający na celu reedukację i resocjalizację osoby uzależnionej. W konsekwencji prowadzić ma do zaprzestania lub zmniejszenia częstotliwości przyjmowania substancji psychoaktywnych, redukcji szkód, powrotu do prawidłowego funkcjonowania społeczeństwie tych osób, które wykazywały na tym polu dysfunkcję. Stosowane zazwyczaj wobec osób mających problem ze szkodliwym, nałogowym nadużywaniem środków psychoaktywnych.

Leki uspokajające i nasenne - grupa leków wpływających na aktywność ośrodkowego układu nerwowego, oddziałujących na psychikę, sprawność umysłową, nastrój, usposobienie, stosunek do otoczenia. Stosuje się je przy hamowaniu nadmiernego pobudzenia człowieka, czy zmniejszeniu napięcia i niepokoju. Mogą powodować uzależnienie i zmiany osobowości.

Lotne rozpuszczalniki - substancje odurzające, w formie ciekłej. Zalicza się do nich: benzynę, rozpuszczalniki do farb, kleje, lakiery.

Mieszkanie chronione - jedna z form pomocy społecznej dla osób psychicznie chorych. Przebywające tam osoby przygotowywane są przez specjalistów do prowadzenia samodzielnego życia. Celem mieszkań chronionych jest przywrócenie ich mieszkańcom do społeczeństwa oraz poprawienie ich dotychczasowej egzystencji poprzez prace socjalne.

Monar - organizacja pozarządowa działająca na terenie całej Polski

prowadząca działania mające na celu przeciwdziałaniu narkomanii, bezdomności i zagrożeniom społecznym oraz niosąca szeroko rozumianą pomoc osobom pozostającym w trudnej sytuacji życiowej (samotnym, chorym na AIDS, skrzywdzonym przez los). Stowarzyszenie oferuje osobom z problemem narkotykowym pomoc specjalistyczną w zakresie konsultacji, poradnictwa, terapii indywidualnej i grupowej oraz detoksykację, pomoc ambulatoryjną oraz stacjonarną terapię i rehabilitację dla osób uzależnionych.

Narkotyk - potoczna nazwa niektórych substancji odurzających o depresyjnym działaniu na ośrodkowy układ nerwowy. Ze względu na poglądy społeczne, różnice kulturowe, stany prawne, itp., brak jest jednoznacznej definicji.

Narkotykami nazywa się więc substancje, których przyjmowanie powoduje, po jakimś okresie używania, uzależnienie fizyczne. Są to m.in.: opiaty i opioidy (np. morfina, heroina), kokaina, fentanyl, niektóre benzodiazepiny oraz wszystkie substancje psychotropowe, które aktualnie są nielegalne (tzw. policyjna definicja narkotyku, narkotyk z punktu widzenia obowiązującego prawa).

W polskim prawodawstwie środkiem odurzającym jest substancja pochodzenia naturalnego lub syntetycznego działająca na ośrodkowy układ nerwowy.

Niepelnosprawność intelektualna (obniżenie poziomu rozwoju intelektualnego) – zaburzenie rozwojowe, polegające na znacznym obniżeniu ogólnego poziomu funkcjonowania intelektualnego, któremu towarzyszy deficyt w zakresie zachowań adaptacyjnych (szczególnie zależności i odpowiedzialności).

Nerwica (neuroza) - długotrwałe zaburzenie psychiczne lub zaburzenie zachowania. Obejmuje dużą i bardzo różnorodną grupę zaburzeń,

u podłoża których, często można odnaleźć świadome i nieświadome wewnętrzne konflikty emocjonalne.

Podstawowym objawem długotrwałych zaburzeń psychicznych lub zaburzeń zachowania jest lęk. Zaburzenia nerwicowe są najczęściej występującą grupą schorzeń o podłożu psychicznym.

Oligofrenopedagogika - dział pedagogiki specjalnej zajmujący się nauczaniem i wychowaniem osób upośledzonych umysłowo, której zadaniem jest ustalenie takich metod i form rewalidacji (przywrócenie pełnej sprawności), które osobie upośledzonej zapewniłyby optymalny, wszechstronny rozwój, przystosowanie do warunków społecznych, przygotowanie do zawodu, wspieranie autonomii.

Opiaty - narkotyki pochodzenia roślinnego, do których zalicza się substancje otrzymywane z przetworów maku lekarskiego (opium, morfina, heroina), jak również syntetyczne środki przeciwbólowe (metadon - doustny, syntetyczny narkotyk). Mają szerokie zastosowanie kliniczne, gdzie wykorzystywane są głównie jako środki przeciwbólowe. Należą również do środków o silnym działaniu uzależniającym.

Przyjmowanie tych środków w wyższych dawkach prowadzi do osłupienia, śpiączki, czy niewydolności oddechowej.

Opieka ambulatoryjna - wykonywanie usług zdrowotnych w przychodniach lub ośrodkach zdrowia dla osób, które nie potrzebują całodobowych lub całodziennych świadczeń medycznych. Przede wszystkim są to ambulatoryjne świadczenia zdrowotne udzielane przez lekarza pierwszego kontaktu, ambulatoryjne świadczenia zdrowotne udzielane przez lekarza specjalistę oraz świadczenia pielęgniarskie (powyższe świadczenia udzielane są na podstawie umów z NFZ).

Opieka długoterminowa - nieokreślone lub określone w czasie świadczenie usług pielęgnacyjno-opiekuńczych i leczniczych oraz pomocy i wsparcia dla osób przewlekle chorych, bądź niepełnosprawnych w każdym wieku, sprawowanych w domu, w zakładach pielęgnacyjno-opiekuńczych, zakładach opiekuńczo-leczniczych, w oddziałach dla przewlekle chorych lub domach opieki społecznej.

Opieka hospicyjna (paliatywna) - oznacza aktywną i wszechstronną opiekę nad osobami cierpiącymi na postępujące przewlekle choroby o niekorzystnym rokowaniu.

Opioidy - środki narkotyczne o działaniu przeciwbólowym (kodeina, morfina, heroina). Należą do jednych z najbardziej znanych substancji uzależniających.

Ośrodek odwykowy - placówka prowadzona przez wykwalifikowaną kadrę lekarsko - pielęgniarsko - terapeutyczną, która zajmuje się leczeniem osób uzależnionych od wszelkich substancji zmieniających świadomość człowieka. Chorzy leczeni są poprzez właściwą detoksykację, terapię grupową oraz indywidualną.

Ośrodki Pomocy Społecznej - działają w każdej gminie, zajmują się udzielaniem pomocy w formie pracy socjalnej, świadczeń pieniężnych, przyznając wsparcie usługowe i rzeczowe oraz kierujące do ośrodków wsparcia.

Ośrodek rehabilitacyjny - miejsce, w którym prowadzone jest leczenie i rehabilitacja.

Placówki opiekuńczo-wychowawcze dla dzieci i młodzieży - placówki zapewniające dziecku (młodzieży) całodobową, ciągłą lub okresową, opiekę i wychowanie oraz zaspokajające jego

niezbędne potrzeby bytowe, rozwojowe, w tym emocjonalne, społeczne, a także zapewniające korzystanie z przysługujących, na podstawie odrębnych przepisów, świadczeń zdrowotnych i kształcenia.

Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie - (w miastach na prawach powiatu - miejskie centra pomocy rodzinie) zapewniają opiekę nad dziećmi w pieczy zastępczej rodzinnej i instytucjonalnej oraz realizują zadania z zakresu pomocy społecznej oraz rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.

Pracownik socjalny - osoba działająca na rzecz osób, rodzin, grup i środowisk społecznych będących w trudnej sytuacji życiowej, podejmująca wszelkie działania mające na celu aktywizację tych osób. Do najważniejszych zadań pracownika socjalnego należy zapewnienie podstawowych warunków do życia tym, którzy są ich pozbawieni, poprzez organizowanie pomocy finansowej, rzeczowej, a także psychicznej.

Program polityki zdrowotnej - zespół zaplanowanych i zamierzonych działań z zakresu opieki zdrowotnej ocenianych jako skuteczne, bezpieczne i uzasadnione, umożliwiających osiągnięcie w określonym terminie założonych celów, polegających na wykrywaniu i zrealizowaniu określonych potrzeb zdrowotnych oraz poprawy stanu zdrowia określonej grupy świadczeniobiorców, opracowany, wdrażany, realizowany i finansowany przez ministra albo jednostkę samorządu terytorialnego.

Promocja zdrowia - działania umożliwiające poszczególnym osobom i społeczności zwiększenie kontroli nad czynnikami warunkującymi stan zdrowia i przez to jego poprawę, promowanie zdrowego stylu życia

oraz środowiskowych i indywidualnych czynników sprzyjających zdrowiu.

Psychiatra - lekarz specjalista zajmujący się diagnozowaniem i leczeniem chorób psychicznych, nerwic i zaburzeń osobowości metodami farmakologicznymi i terapeutycznymi.

Psychiatria - subdyscyplina medycyny zajmująca się badaniem, zapobieganiem i leczeniem zaburzeń psychicznych, których podłożem jest biochemiczne zaburzenie funkcjonowania mózgu jako całości. Bada ich uwarunkowania biologiczne, psychologiczne, rodzinno-genetyczne, społeczne oraz sposoby powstawania i skutecznego zapobiegania.

Psychologia - nauka zajmująca się badaniem mechanizmów i praw rządzących zjawiskami psychicznymi oraz zachowaniami człowieka. Bada również wpływ zjawisk psychicznych na interakcje międzyludzkie oraz interakcję z otoczeniem.

Psycholog kliniczny - psycholog posiadający specjalizację z psychologii klinicznej.

Psychologia kliniczna - dział psychologii stosowanej zajmujący się profilaktyką, diagnostyką i terapią zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania, czyli zaburzeniami w regulacji stosunków człowieka z jego otoczeniem. Szczególnie interesuje się zdrowiem psychicznym, jego normą i patologią (psychopatologią), stresem i sytuacjami kryzysowymi, które nie mieszczą się w obszarze klasycznie rozumianej psychopatologii, jak również sposobami wykorzystania wiedzy psychologicznej do usprawnienia przebiegu leczenia, poradnictwa i pomocy osobom zdrowym i chorym (psychoterapia, interwencja kryzysowa, rehabilitacja, psychoedukacja), tj. pomocy psychologicznej. W sferze stosowanej

(praktycznej) jest to wykonywanie zawodu psychologa w służbie zdrowia.

Wyróżnia się następujące działy psychologii klinicznej (każdy z nich stanowi odrębną specjalizację zawodową):

- psychologia kliniczna dzieci i młodzieży,
- psychologia kliniczna człowieka dorosłego w psychiatrycznej służbie zdrowia,
- psychologia kliniczna człowieka dorosłego w niepsychiatrycznej służbie zdrowia,
- psychologia kliniczna człowieka dorosłego w neurologicznej służbie zdrowia (neuropsychologia).

Psychoterapeuta - psycholog, który odbył szkolenie w zakresie prowadzenia psychoterapii.

Psychoterapia - zbiór technik leczących lub pomagających leczyć rozmaite schorzenia i problemy natury psychologicznej. Wspólną cechą wszystkich tych technik jest kontakt międzyludzki.

W odróżnieniu od leczenia medycznego jest metodą z wyboru, w leczeniu zaburzeń nerwicowych (obecnie klasyfikowanych jako zaburzenia lękowe) i zaburzeń osobowości. Cele psychoterapii ukierunkowane są zwykle na zmiany zachowań i postaw pacjenta, jak też na rozwój jego kompetencji emocjonalnych, np. na podniesienie poziomu samokontroli, radzenie sobie z lękami oraz stresem, podniesienie samooceny, poprawę zdolności tworzenia więzi, współpracy i komunikowania się z otoczeniem, czy też na poprawę własnej motywacji do działania.

Psychoterapia behawioralna - metoda leczenia, skupiająca się wyłącznie na zachowaniu człowieka jako jego naturalnej reakcji na wpływy otoczenia.

Psychoterapia grupowa - metoda leczenia polegająca na prowadzeniu zajęć

terapeutycznych w grupie, gdzie pacjent może uczyć się radzić sobie z problemami przez obserwację tego, jak radzą sobie z nimi inni, doświadczając i dzieląc się wsparciem. Jej głównym celem są indywidualne zmiany funkcjonowania jej członków.

Psychoterapia indywidualna - terapia oparta na bezpośrednim kontakcie terapeuty z pacjentem. Metoda leczenia poprzez dialog, wskazana w leczeniu osób, które cierpią z powodu trudności natury psychicznej (lęk, depresja, zaburzenia nastroju, nadmierne reakcje na stres), u których, z powodu określonego funkcjonowania psychiki, choruje ciało (zaburzenia odżywiania się, zaburzenia snu, choroby psychosomatyczne) oraz dla osób, których trudności przejawiają się w relacjach z ludźmi (problemy rodzinne, samotność, życiowe sytuacje kryzysowe).

Psychoza - choroba psychiczna przebiegająca z zaburzeniami myślenia, spostrzegania, woli, uczuć, intelektu, powodująca zwykle trudności adaptacyjne i zaburzenia kontaktu. Istotą psychozy jest brak krytycyzmu wobec własnych, nieprawidłowych spostrzeżeń i osądów.

Rehabilitacja - proces medyczno-społeczny, którego celem jest przywracanie osobie niepełnosprawnej utraconych funkcji w przebiegu choroby (sprawności fizycznej, psychicznej i społecznej, także zawodowej), wskutek schorzeń i urazów, przez stosowanie działań usprawniających i terapeutycznych.

Rehabilitacja medyczna - kompleksowe i zespołowe działanie na rzecz osoby niepełnosprawnej fizycznie lub psychicznie, mające na celu przywrócenie tej osobie pełnej lub maksymalnej do osiągnięcia sprawności fizycznej lub psychicznej, a także zdolności do pracy

oraz do brania czynnego udziału w życiu społecznym.

Rehabilitacja psychiatryczna - obejmuje wiele form oddziaływań psychoterapeutycznych odnoszących się do chorego, a także terapię i edukację rodziny, uzupełnione o różne działania środowiskowe. Celem rehabilitacji jest wyposażenie chorego z zaburzeniami psychicznymi w umiejętności fizyczne, intelektualne i emocjonalne potrzebne do życia, uczenia się i pracy w społeczności przy możliwie najmniejszym wsparciu ze strony osób i instytucji zawodowo zajmujących się pomaganiem.

Rewalidacja - system wychowania, nauczania oraz terapii dzieci i młodzieży upośledzonej (dążenie do przywrócenia zdrowia osobom pozbawionym tegoż w jednym lub wielu tych zakresach), długotrwała działalność terapeutyczno-pedagogiczna, której zadaniem jest zapobieganie pogłębianiu się istniejącego już niedorozwoju lub powstawaniu innych.

Rzecznik Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego- pracownik Biura Praw Pacjenta utworzonego przy ministrze zdrowia, którego zadaniem jest ochrona praw osób korzystających ze świadczeń zdrowotnych udzielanych przez szpital psychiatryczny.

Schizofrenia, choroba Bleulera (dawna nazwa otępienie wczesne) - zaburzenie psychiczne zaliczane do grupy psychoz endogennych. Objawia się upośledzeniem postrzegania lub wyrażania rzeczywistości, najczęściej pod postacią omamów słuchowych, paranoidalnych lub dziwaczych urojeń, albo zaburzeniami mowy i myślenia, co powoduje znaczącą dysfunkcję społeczną lub zawodową. Najczęściej występująca choroba psychiczna, spotykana u 1% populacji, o nieznanym

etiologii(przyjmuje się uwarunkowania genetyczne, także rolę takich czynników, jak organiczne uszkodzenie mózgu lub zakażenie wirusowe oraz znaczenie struktury rodziny, warunków wychowawczych, czynników środowiskowych). Uważana za reakcję na zbyt trudne warunki życiowe, zwłaszcza konflikty emocjonalne.

Stacjonarne i całodobowe świadczenie zdrowotne, inne, niż świadczenie szpitalne – świadczenia opiekuńcze, pielęgnacyjne, paliatywne, hospicyjne, świadczenia z zakresu opieki długoterminowej, rehabilitacji leczniczej, leczenia uzależnień, psychiatrycznej opieki zdrowotnej oraz lecznictwa uzdrowiskowego, udzielane pacjentom, których stan zdrowia wymaga udzielania całodobowych lub całodziennych świadczeń zdrowotnych, w odpowiednio urządzonych stałych pomieszczeniach.

Stres - w psychologii: stan ogólnej mobilizacji sił organizmu, jako odpowiedź na silny bodziec fizyczny lub psychiczny (stresor), w medycynie: stan przejawiający się swoistym zespołem składającym się z nieswoistych zmian wywołanych w całym układzie biologicznym człowieka przez czynnik stresujący.

Stygmatyzacja - publiczne potępienie jakiejś osoby lub grupy osób i odrzucenie w kontaktach społecznych.

Proces naznaczania społecznego polegający na „przyklejaniu etykiety” osobie, w której rozpoznajemy przedstawiciela jakiejś charakterystycznej grupy i przypisywaniu jej cech, które pochodzą ze stereotypu, a nie z wiedzy o danej osobie.

Naznaczenie bywa przyczyną deprecjonowania jednostek i grup społecznych.

Substancje halucynogenne - cechą ich jest zdolność wywoływania zmian w percepcji zmysłowej, sposobie myślenia i

przeżywania emocji, bez jednoczesnego przytępienia umysłu. Wywołują one nasilone objawy psychotyczne - zmiany osobowości, nienaturalnie barwne widzenie, omamy wzrokowe i słuchowe, zaburzenia poczucia czasu i przestrzeni. Do substancji halucynogennych zalicza się, m.in.: haszysz, LSD, grzyby halucynogenne.

Substancje pobudzające (stymulanty) – leki pobudzające centralny układ nerwowy. Stymulanty zdolne są do poprawy nastroju, działają pobudzająco, eliminują lub zmniejszają uczucie zmęczenia oraz zwiększają wydolność fizyczną. Ich wpływ na osiągnięte wyniki jest umiarkowany i występuje tylko przy zastosowaniu dużych dawek tych substancji.

Substancje psychoaktywne - substancje, które działając na ośrodkowy układ nerwowy wywierają wpływ na nastrój, procesy myślowe czy zachowanie. Według Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych (ICD-10) substancje te dzieli się na: alkohol, opiaty, kanabinoidy, leki uspokajające i nasenne, kokainę, inne substancje stymulujące (w tym kofeina), substancje halucynogenne, tytoń, lotne rozpuszczalniki.

Środowiskowy dom pomocy - placówka oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, do zadań której należy budowanie sieci oparcia społecznego, przygotowanie do życia w społeczeństwie i funkcjonowania w środowisku.

Terapia - działania ukierunkowane na osiągnięcie pożądanego stanu zdrowia przy pomocy różnych zabiegów: leczenia, farmakoterapii, psychoterapii, hipnoterapii, bioenergoterapii.

Terapia uzależnień - działania mające na celu zmianę myślenia

oraz dotychczasowych patologicznych zachowań u osób uzależnionych w procesie terapii grupowej oraz indywidualnej. W trakcie kuracji chory poznaje mechanizmy rządzące chorobą oraz mechanizmy rządzące trzeźwieniem (zdrowienie).

W czasie terapii uzależniony powinien zrozumieć, że proces leczenia rozpoczyna proces trzeźwienia, czyli nowego, trzeźwego postrzegania rzeczywistości i korzystania z niej.

Terapeuta zajęciowy - osoba prowadząca ćwiczenia usprawniające fizycznie, psychicznie i społecznie z różnego typu pacjentami oraz z różnego rodzaju niepełnosprawnościami w ramach terapii zajęciowych.

Terapeuta zajęciowy leczy poprzez działanie tworzenie z wykorzystaniem możliwości instrumentalnych, intelektualnych i emocjonalnych pacjenta.

Upośledzenie umysłowe - ogólna sprawność intelektualna danej osoby obniżona w sposób statystycznie znamieny w porównaniu z wartością przeciętną (średnią), w tej samej grupie wiekowej, czemu towarzyszy obniżenie zdolności przystosowania się.

Przyjmując 100 za przeciętną wartość ilorazu inteligencji (IQ) mierzonej testami (w najczęściej używanym teście Wechslera) -osoby upośledzone umysłowo mają iloraz inteligencji 70 lub mniej. Iloraz inteligencji mierzy się porównując wiek testowy z wiekiem kalendarzowym, przy czym wynik mnoży się przez sto.

Poza upośledzeniem czynności umysłowych, kolejnym warunkiem rozpoznania tego zaburzenia jest to, że jego początek musiał mieć miejsce w wieku rozwojowym - przed 18 rokiem życia (dotyczy pierwszych lat życia, czyli okresu, w którym kształtuje się intelekt człowieka; jeżeli do upośledzenia intelektu dojdzie w wieku późniejszym, wtedy mówi się o otępieniu).

Urojenia - zaburzenia treści myślenia polegające na fałszywych przekonaniach, błędnych sądach, odpornych na wszelką argumentację, podtrzymywane, mimo obecności dowodów wskazujących na ich nieprawidłowość.

Usługi opiekuńcze - rodzaj pomocy świadczonej często przez gminę, instytucję pomocy społecznej lub inną instytucję działającą na rzecz osób wymagających takiej pomocy. U osób z zaburzeniami psychicznymi obejmują one swoim zakresem: uczenie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, interwencję i pomoc w życiu oraz w rodzinie poprzez wsparcie psychologiczne, rozmowy terapeutyczne, poradnictwo specjalistyczne, interwencje kryzysowe.

Uzależnienie (zespół uzależnienia) - zespół różnych zjawisk na poziomie fizjologii, funkcjonowania psychicznego (procesów poznawczych) i zachowania człowieka związanych z przyjmowaniem substancji lub grupy substancji psychoaktywnych zaczynających dominować nad zachowaniem, które charakteryzowały jednostkę przed uzależnieniem się. Głównym objawem zespołu jest: odczuwalny, nie do odparcia głód (pragnienie) przyjęcia danego środka psychoaktywnego.

Uzależnienie od alkoholu - choroba posiadająca własną etiologię i patogenezę. Specyficzny stan organizmu człowieka oraz zmian w zachowaniu towarzyszący zawężaniu się wachlarza umiejętności radzenia sobie w życiu wraz z pojawiającym się przymusem picia alkoholu, pomimo negatywnych konsekwencji wcześniejszego zażywania.

Uzależniony - osoba cierpiąca na zespół uzależnienia od alkoholu, narkotyków, leków.

Warsztat terapii zajęciowej - placówka stwarzająca osobom niepełnosprawnym, niezdolnym do podjęcia pracy, możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskiwania lub przywrócenia umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia.

Wskaźnik DALY (Disability Adjusted Life-Years) - Utrata Lat Życia Skorygowana Niesprawnością. Wskaźnik stosowany do określenia stanu zdrowia danego społeczeństwa. Wyraża łącznie lata życia utracone wskutek przedwczesnej śmierci, bądź uszczerbku na zdrowiu, w wyniku urazu lub choroby. Służy do pomiaru obciążenia chorobami w badanej populacji, identyfikacji głównych przyczyn obciążenia chorobami oraz alokacji środków na zwalczanie tych przyczyn. Pozwala na ocenę skuteczności podejmowanych działań w procesie monitorowania zmian, w obciążeniu chorobami lub (poprzez ocenę DALY) zyskanych przez zastosowanie konkretnej interwencji.

Jeden DALY oznacza utratę jednego roku życia -w zdrowiu. Przyczyną tej utraty może być przedwczesna umieralność lub inwalidztwo.

Wskaźnik DALY pozwala dokładnie śledzić i rejestrować skutki chorób (upośledzenie, inwalidztwo), bądź okaleczeń wskutek urazów. Analizy, z użyciem DALY, ujawniają również informacje o niezdrowych nawykach (palenie tytoniu, brak ruchu, itd.) i to, jakim są one obciążeniem dla społeczeństwa.

Wskaźnik wykorzystywany jest przez Światową Organizację Zdrowia (WHO) i inne instytucje zajmujące się zdrowiem publicznym do określenia wpływu stanu zdrowia obywateli na sytuację społeczną i gospodarczą społeczeństwa. Można go analizować wg różnych kryteriów: choroby, regionu, wieku, płci, itp.

Wskaźnik HDI (Human Development Index)-Wskaźnik Rozwoju Ludzkości.

Wskaźnik pomiaru osiągnięć poszczególnych krajów w zakresie rozwoju i dobrobytu ludności.

Wskaźnik zbudowany jest z trzech składowych, które odzwierciedlają czynniki uznawane za kluczowe dla rozwoju człowieka, tzn. długie i zdrowe życie, wykształcenie, dochód na jedną osobę w rodzinie. Zostały one uznane za równie istotne, dlatego każdy z tych czynników stanowi 1/3 wartości ogólnego wskaźnika, którego wartość maksymalna może wynosić 1.

Wskaźnik rozpowszechnienia zaburzeń psychicznych - wyrażony jest ilorazem wszystkich osób leczonych z powodu tych zaburzeń w określonym czasie do średniej populacji w danym okresie.

Wskaźnik zachorowalności (zapadalności) na zaburzenia psychiczne - wyrażony jest ilorazem wszystkich osób leczonych po raz pierwszy z powodu tych zaburzeń w określonym czasie do średniej populacji w danym okresie.

Zaburzenia afektywne (nastroju) - grupa zaburzeń endogennych, w których okresowo występują zaburzenia nastroju, emocji i aktywności. Zaburzenia te przejawiają się występowaniem zespołów depresyjnych i hipomaniakalnych.

W zaburzeniach afektywnych głównym objawem są skrajne wahania nastroju. Podstawą do ich rozpoznania jest stwierdzenie dłużej trwających, głębokich zaburzeń nastroju istotnie zmieniających życie codzienne osoby, która doświadcza, niezależnych od własnej woli, zmian samopoczucia.

Zaburzenia afektywne mogą mieć charakter epizodyczny, okresowy (nawracające zaburzenia depresyjne lub zaburzenia dwubiegunowe) lub charakter przewlekły pod postacią uporczywych, choć przeżywanym w mniejszym nasileniu, zaburzeń nastroju (dystymia, cyklotymia).

Zaburzenia nastroju mogą przejawiać się jego obniżeniem (depresja), podwyższeniem (stanem maniakalnym), czasami stanami mieszanymi (jednoczesne objawy depresji i manii).

Zaburzenia depresyjne - zaburzenie psychiczne z grupy chorób afektywnych, charakteryzujące się następującymi objawami:

- emocjonalnymi: obniżony nastrój – smutek i towarzyszący mu często lęk, płacz, utrata radości życia (począwszy od utraty zainteresowań, skończywszy na zaniedbywaniu potrzeb biologicznych), czasem dysforia (zniecierpliwienie, drażliwość),
- poznawczymi: negatywny obraz siebie, obniżona samoocena, samooskarżenia, samookaleczenie, pesymizm i rezygnacja, w skrajnych wypadkach mogą pojawić się także urojenia depresyjne,
- motywacyjnymi: problemy z mobilizacją do wszelkiego działania, które mogą przyjąć formę spowolnienia psychoruchowego, trudności z podejmowaniem decyzji,
- somatycznymi: zaburzenie rytmów dobowych (m.in. zaburzenia rytmu snu i czuwania), utrata apetytu (możliwy również wzmożony apetyt), osłabienie i zmęczenie, czasem skargi na bóle i złe samopoczucie fizyczne,
- myślami samobójczymi.

Zaburzenia nastroju - nadmierne stany nastroju, nad którymi dana osoba ma znikomą kontrolę, wywołujące cierpienie, utrudniające uczenie się, pracę i nawiązywanie kontaktów międzyludzkich. W większości przypadków przejawiają się one w obniżonym nastroju, smutku, czy chwiejności emocjonalnej. Do najczęściej występujących zaburzeń nastroju zalicza się: zaburzenia afektywne dwubiegunowe i depresję.

Zaburzenia nerwicowe (nerwice) - grupa zaburzeń psychicznych o bardzo różnej symptomatyce, przejawiająca się w sferach postrzegania, przeżywania, myślenia i zachowania. Międzynarodowa Statystyczna Klasyfikacja Chorób i Problemów Zdrowotnych (ICD-10) definiuje zaburzenia nerwicowe jako zaburzenia psychiczne mające podłoża organicznego, w których nie dochodzi do zakłócenia oceny rzeczywistości, ani trudności w rozróżnieniu między subiektywnym doświadczeniem choroby, a zewnętrzną rzeczywistością.

Podstawowymi objawami są: silny lęk, objawy histeryczne, fobie, objawy obsesyjne i konwulsyjne- nerwica natręctw (czynności i rytuały, do wykonywania których chory odczuwa silny psychiczny przymus) oraz depresja. Osoby z zaburzeniami nerwicowymi charakteryzuje m.in.: podwyższony poziom niepokoju, lęk przed samooceną, poczucie niskiej wartości, brak akceptacji siebie (choroba emocji).

ICD wyróżnia: zaburzenia związane ze stresem

– zespoły objawów o różnym obrazie klinicznym, powstające u osób niemających wcześniej żadnych zaburzeń psychicznych w odpowiedzi na wyjątkowo ciężki stres, trwałą sytuację urazową lub przewlekły konflikt oraz zaburzenia pod postacią somatyczną - zakłócenia (doznań, funkcji i zachowań) ograniczające się do określonych obszarów ciała, niewynikające z choroby fizycznej, ale wiążące się ze stresującymi wydarzeniami i problemami.

Zaburzenia niepsychotyczne - są to m.in.: upośledzenia umysłowe, zaburzenia psychosomatyczne, nerwice, zaburzenia adaptacyjne, uzależnienia, zaburzenia typu nerwicowego (np. reakcje adaptacyjne), część zaburzeń psychosomatycznych, upośledzenie umysłowe, większość zespołów organicznych, zaburzenia osobowości, uzależnienia od alkoholu i innych substancji.

Zaburzenia psychiczne - ogół zaburzeń czynności psychicznych i zachowania, które są przedmiotem zainteresowania (diagnostyka, leczenie, profilaktyka, badania etiologii i patogenezy), psychiatrii klinicznej. Przeciwnością zdrowia psychicznego.

Zaburzenia psychotyczne (psychoza) - grupa zaburzeń psychicznych pochodzenia organicznego lub emocjonalnego.

Do klasycznych objawów zalicza się omamy, urojenia, rozkojarzenie, zachowania regresywne, niedostosowany nastrój. Zaburzenia psychotyczne dotyczą znacznego upośledzenia w percepcji rzeczywistości. Osoba dotknięta psychozą dochodzi do nieprawidłowych wniosków dotyczących rzeczywistości zewnętrznej, dokonuje niewłaściwych ocen oraz spostrzeżeń.

Do zaburzeń psychotycznych zalicza się m.in.:

- schizofrenię - cechuje się podstawowymi zaburzeniami myślenia i postrzegania oraz niedostosowanym i spłyconym afektem.

Zmiany dotyczą czynności, które pozwalają normalnej osobie na odczuwanie swojej odrębności, indywidualności i zdolności kierowania sobą,

- psychozy afektywne - w tym zaburzenie dwubiegunowe (psychoza maniako-depresyjna).

Zaburzenia zachowania - są to powtarzające się i utrwalone wzorce zachowania dyssocjalnego (zachowanie antyspołeczne, psychopatia), agresywnego lub buntowniczego, cechujące się gwałceniem podstawowych praw innych osób, powodujące poważne przekroczenie oczekiwań i norm społecznych dla danego wieku, będące czymś więcej, niż zwykłą dziecięcą złością lub młodzieżową buntowniczością.

Zakład aktywności zawodowej - tworzony w celu zatrudniania osób

niepełnosprawnych mających znaczny stopień niepełnosprawności.

Placówka przygotowuje osoby niepełnosprawne, poprzez rehabilitację zawodowo - społeczną, do samodzielnego i aktywnego życia. Niepełnosprawni pracownicy ZAZ-u za swoją pracę pobierają wynagrodzenie.

Zakład leczenia odwykowego - realizuje programy psychoterapii uzależnień i współuzależnień oraz udziela indywidualnych świadczeń zapobiegawczo - leczniczych i rehabilitacyjnych osobom uzależnionym od alkoholu i członkom ich rodzin.

Zakład pracy chronionej - stwarza warunki do zatrudniania osób niepełnosprawnych, zwłaszcza o znacznie ograniczonej zdolności do pracy (stworzenie osobom niepełnosprawnym warunków do pracy zarobkowej).

Niektóre zakłady pracy chronionej stawiają sobie za cel przygotowanie pracowników do pracy na otwartym rynku i ich przejście do zwykłych zakładów pracy.

Zdrowie (wg definicji WHO - Światowej Organizacji Zdrowia) - to nie tylko brak choroby, czy kalectwa, ale jest to stan pełnego, dobrego samopoczucia fizycznego, społecznego i psychicznego.

Zdrowie emocjonalne - to zdolność do rozpoznawania uczuć, wyrażania ich w odpowiedni sposób, umiejętność radzenia sobie ze stresem, napięciem, lękiem, depresją, agresją.

Zdrowie umysłowe - to zdolność do logicznego, jasnego myślenia oraz sprawność do prowadzenia produktywnego życia społecznego i ekonomicznego.

W medycynie używa się terminu „homeostaza” - jest to zdolność organizmu do efektywnej obrony przed stresorami w celu przywrócenia i utrzymania wewnętrznej równowagi.

W medycynie niekonwencjonalnej zdrowie określa się jako ogólny stan dobrego samopoczucia.

Wskaźnikami oceniającymi stan zdrowia danej populacji są miary pozytywne (np. długość przeciętnego trwania życia) lub miary o charakterze negatywnym (np. poziom umieralności, czy wskaźniki zachorowalności).

Zdrowie psychiczne - stan umysłu, umożliwiający sprawne funkcjonowanie w społeczeństwie, odporność na wszystkie trudne sytuacje, wydarzenia, zjawiska (wszystko to, co nie jest chorobą), brak objawów i procesu chorobowego, szczególnie dobry stan samopoczucia. Normę wyznaczają warunki geograficzne, środowiskowe, przyzwyczajenia kulturowe. Zdrowie psychiczne odnosi się do dobrego samopoczucia psychicznego i emocjonalnego.

Zespoły abstynencyjne - mogą mieć różny obraz psychopatologiczny w zależności od rodzaju przyjmowanej substancji, osobowości człowieka i jego stanu psychicznego oraz otoczenia, w którym się znajduje. Najczęściej występujące objawy to: halucynacje, nastawienia urojeniowe i urojenia, zaburzenia nastroju i popędu oraz jakościowe zaburzenia świadomości, najczęściej o typie przymglenia.

Zespół Aspergera (syndrom Aspergera) - całościowe zaburzenia rozwoju mieszczące się w spektrum autyzmu. Zaburzenie to obejmuje przede wszystkim upośledzenie umiejętności społecznych, trudności w akceptowaniu zmian, ograniczoną elastyczność myślenia przy braku upośledzenia umysłowego oraz szczególnie pochłaniające, obsesyjne zainteresowania. Głównymi kryteriami różnicującymi syndrom Aspergera od autyzmu głębokiego są: brak opóźnienia rozwoju mowy i innych istotnych jej zaburzeń uniemożliwiających logiczną

komunikację, prawidłowy rozwój poznawczy.

Zespół behawioralny - zespół związany z zachowaniem osób, ich reakcją na bodźce zewnętrzne.

² Źródło: Poradnik o dostępnych formach opieki zdrowotnej, pomocy społecznej aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi w mieście Opolu.

GDZIE W WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLASKIM SZUKAĆ POMOCY, GDZIE SIĘ LECZYĆ?

FORMY OPIEKI ZDROWOTNEJ DOSTĘPNE W WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLASKIM I W POWIECIE STRZELIŃSKIM				
L.p.	Instytucja	Adres/www/Kon.tel./ Oddział	Zakres działalności	Tryb przyjęcia
PORADNIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO WRAZ Z ODDZIAŁAMI DZIENNYMI I STACJONARNYMI				
1.	Poradnia Konsultacyjna Zdrowia Psychicznego	wejście od ul. Wybrzeże J. Conrada- Korzeniowskiego 18, 55-226 Wrocław tel. 519-618-183, 519-319-462, 7177-66-200 e-mail; sekretariat@dczp.wroclaw.pl	Udziela kompleksowych świadczeń zdrowotnych w zakresie diagnostyki ambulatoryjnej i leczenia osób z różnorodnymi problemami dotyczącymi zdrowia psychicznego. Poradnia świadczy usługi osobom pełnoletnim dotkniętym zaburzeniami czynności psychicznych. W poradni są stosowane procedury medyczne w zakresie diagnostyki psychiatrycznej i diagnostyki psychologicznej, farmakoterapii i innych form terapii biologicznej, działań konsultacyjnych i edukacyjnych, psychoterapii indywidualnej. Wizyty domowe środowiskowe odbywają się w uzasadnionych stanem zdrowotnym pacjenta przypadkach, po uprzednim ustaleniu terminu w rejestracji. Poradnia funkcjonuje w oparciu o kontrakt z Narodowym Funduszem Zdrowia i przyjmuje zarówno osoby objęte ubezpieczeniem zdrowotnym, jak i nieubezpieczone. W poradni nie obowiązuje rejonizacja. W celu umówienia się na spotkanie do psychologa należy najpierw zarejestrować się i odbyć wizytę u lekarza psychiatry.	Po wcześniejszym zarejestrowaniu się w przychodni. Rejestracja do Poradni Konsultacyjnej Zdrowia Psychicznego odbywa się bezpośrednio w siedzibie poradni lub telefonicznie w dni powszednie od poniedziałku do piątku w godzinach 7:00 do 14:00 tel. 519-618-183 oraz 519-319-462 . Poradnia Konsultacyjna Zdrowia Psychicznego czynna jest: - w poniedziałek 7:25 - 20:30 - we wtorek 7:25 - 20:30 - w środę 7:25 - 20:00 - w czwartek 7:25 - 20:00 - w piątek 7:25 - 22:00
2.	Poradnia Zdrowia Psychicznego	ul. Grabiszyńska 37, 53-501 Wrocław tel. 71 798 47 25	Świadczy kompleksowe usługi związane z problemami zdrowia psychicznego.	Po wcześniejszym zarejestrowaniu się w przychodni.

4.	Centrum Zdrowia Psychicznego +	ul. Ostrowskiego 13 c 53 - 238 Wrocław tel. 71 369 90 60 czp@spzoz.wroc.pl	W poradni świadczone są usługi w zakresie porad psychologicznych i psychiatrycznych.	REJESTRACJA Centrum Zdrowia Psychicznego + funkcjonuje od poniedziałku do piątku w godzinach 8:00 - 20:00 oraz w soboty od 9:00-14:00.
5.	Dolnośląskie Centrum Zdrowia Psychicznego sp. z o.o. Szpital psychiatryczny we Wrocławiu	ul. Wybrzeże Józefa Conrada-Korzeniowskiego 18, 50-226 Wrocław tel. 71 776 62 00		Czynne całodobowo
6.	NZOZ Centrum Zdrowia Psychicznego Akmedk2	aleja Armii Krajowej 1, 50-541 Wrocław tel. 71 337 06 70		Czynne: pon-pt 10:00-21:00 Obowiązuje rejestracja.

7.	Centrum Ikar Poradnia Zdrowia Psychicznego	ul. Krynicka 33-35, 50-555 Wrocław tel. 71 311 10 94		Otwarte: pon-pt 8:00-18:00 wizyty po wcześniejszej rejestracji.
8.	Dzienny Ośrodek Psychiatrii i Zaburzeń Mowy dla Dzieci i Młodzieży	ul. Wołowska 9, 51-116 Wrocław Tel. 71 3528412	Informujemy, że od 1 kwietnia 2020 w DZIENNYM OŚRODKU PSYCHIATRII I ZABURZEŃ MOWY DLA DZIECI I MŁODZIEŻY we Wrocławiu przy ul. Wołowskiej 9 działa Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży – I poziom referencyjny. Umożliwiamy dostęp dzieciom, młodzieży i rodzicom do wsparcia psychologicznego i psychoterapeutycznego. Oferujemy pomoc psychologiczną dla dzieci, młodzieży i ich rodzin: wsparcie psychologiczne, konsultacje psychologiczne, diagnozę psychologiczną, terapię indywidualną, terapię grupową.	Porady są bezpłatne, finansowane przez NFZ, nie jest wymagane skierowanie.
9.	Dolnośląskie Centrum Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży w Lubinie Sp. z o.o.	ul. Marii Konopnickiej 5, 59-300 Lubin tel. 726 990 990	-	Po wcześniejszym zarejestrowaniu się w przychodni - wymagane skierowanie od lekarza POZ.

10.	Centrum Rehabilitacji i neuropsychiatrii Celestyn Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Oddziały Dienne	Mikoszów 27, 57-100 Strzelin	<u>Poradnia osób z autyzmem dziecięcym</u> 57-100 Strzelin, ul. Mikoszów 27 <u>Poradnia zdrowia psychicznego dla dzieci</u> 57-100 Strzelin, ul. Mikoszów 27 <u>Poradnia zdrowia psychicznego dla młodzieży</u> 57-100 Strzelin, ul. Mikoszów 27 Świadczymy usługi nieodpłatnie w ramach kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia oraz odpłatnie dla osób nieubezpieczonych. Rejestracja na wizyty u naszych specjalistów w ramach kontraktu z NFZ odbywa się na podstawie ważnego skierowania od lekarza rodzinnego. Jedynie do Poradni Zdrowia Psychicznego (lekarza psychiatry) skierowanie nie jest wymagane. Więcej informacji odnośnie możliwości rejestracji w ramach NFZ do naszych specjalistów i dostępnych terminów udziela rejestracja medyczna Centrum „Celestyn”.	Rejestracja medyczna Centrum „Celestyn”: 71 39 58 100 lub 785 669 785 e-mail: sekretariat@celestyn.pl Centrum czynne jest od poniedziałku do piątku. Godziny rejestracji: rejestracja czynna od godziny 8.00 do 15.00 rejestracja telefoniczna od godziny 8.00 do 15.00

11.	Publiczny Zakład Lecznictwa Ambulatoryjnego w Strzelinie Poradnia Zdrowia Psychicznego	ul. Mickiewicza 20, 57-100 Strzelin pzla@pzla-strzelin.pl	Choroby psychiczne to najczęściej stany lękowe i depresja – wpływają one negatywnie na życie osobiste oraz pociągają za sobą znaczne koszty społeczne i gospodarcze. Choroby te są jedną z najważniejszych przyczyn przebywania na zwolnieniu lekarskim, przechodzenia na wcześniejszą emeryturę czy rentę inwalidzką. Poradnia Zdrowia Psychicznego zajmuje się: • diagnostyką lekarską, • poradnictwem psychiatrycznym, • diagnostyką psychologiczną, • poradnictwem psychologicznym, • psychoterapią indywidualną, • psychoedukacją, • działaniami profilaktycznymi, • udzielaniem indywidualnych świadczeń profilaktyczno-leczniczych w ramach opieki ambulatoryjnej, • udzielaniem świadczeń konsultacyjnych, • orzekaniem o czasowej niezdolności do pracy,	Rejestracja 71 39 21 256 Teleporady 71 75 82 457 Telefon do poradni 71 793 85 60 wew.18 Do Poradni nie obowiązują skierowania.

LECZNICTWO ODWYKOWE - PORADNIE I ODDZIAŁY

1.	Wrocławski Oddział Leczenia Uzależnień	Wybrzeże Józefa Conrada-Korzeniowskiego 18, 50-226 Wrocław	W oddziale prowadzone jest leczenie pacjentów uzależnionych od alkoholu, hazardu lub z uzależnieniem mieszanym, z których jedno jest uzależnieniem od alkoholu. Leczenie prowadzone jest przy użyciu najnowocześniejszych metod psychoterapii i farmakoterapii. Psychoterapia odbywa się w dwóch rodzajach grup otwartych: grupie wstępnej i zaawansowanej. Oprócz tego pacjenci są objęci psychoterapią indywidualną - każdy z nich ma swojego terapeutę uzależnień. Pacjenci przebywający w oddziale są także objęci kompleksową opieką lekarską ze względu na choroby współistniejące i powikłania zespołu zależności alkoholowej. Przyjęcie odbywa się na podstawie ważnego skierowania i po wypełnieniu ankiety kwalifikacyjnej dostępnej na oddziale i po odbyciu rozmowy kwalifikacyjnej.
2.	Całodobowy Oddział Leczenia Uzależnień Wrocławskiego Ośrodka Terapii Uzależnień DCZP		Poradnia oferuje program zdrowienia dla osób uzależnionych od alkoholu, z zaburzeniami nawyków i popędów tj. uzależnień behawioralnych, współuzależnionych oraz Dorosłych Dzieci Alkoholików. Realizowane są programy korekcyjne dla kierowców, którzy utracili prawo jazdy. Poradnia obsługuje mieszkańców Wrocławia i województwa dolnośląskiego codziennie oprócz sobót i niedziel. Przyjęcia pacjentów do Całodobowy Oddział Leczenia Uzależnień odbywają się: przez Oddział Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych. Czas przebywania min. 10 dni.
3.	Monar. Poradnia Uzależnienia od Alkoholu	ul. Trzebnicka 17, 50-239 Wrocław Telefon: 536 747 919	Zakres udzielanej pomocy: 1. poradnictwo w zakresie nadużywania i uzależnienia od narkotyków, alkoholu i innych substancji psychoaktywnych,
3.	Poradnia Profilaktyki i Terapii		2. poradnictwo dla rodziców i rodzin osób zagrożonych uzależnieniem i uzależnionych, 3. terapia indywidualna i grupowa dla osób z problemem nadużywania i uzależnienia od narkotyków, alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, 4. terapia indywidualna i grupowa dla rodziców i rodzin osób zagrożonych uzależnieniem i uzależnionych, 5. poradnictwo i terapia w zakresie uzależnienia od komputera, internetu, 6. poradnictwo w zakresie pracoholizmu i seksoholizmu, 7. poradnictwo dla rodziców w zakresie trudności i problemów wychowawczych, 8. świetlica dla dzieci.
4.	Poradnia Konsultacyjna	znajduje się w budynku "N" (wejście od Wyb. J. C-Korzeniowskiego 18).	Udziela kompleksowych świadczeń zdrowotnych w zakresie diagnostyki ambulatoryjnej i leczenia osób z różnorodnymi problemami dotyczącymi zdrowia psychicznego.

	Zdrowia Psychicznego znajduje się w budynku "N" (wejście od Wyb. J. C-Korzeniowskiego 18).	Rejestracja do Poradni Konsultacyjnej Zdrowia Psychicznego odbywa się bezpośrednio w siedzibie poradni lub telefonicznie w dni powszednie od poniedziałku do piątku w godzinach 7:00 do 14:00 tel. 519-618-183 oraz 519-319-462.	Poradnia świadczy usługi osobom pełnoletnim dotkniętym zaburzeniami czynności psychicznych. W poradni są stosowane procedury medyczne w zakresie diagnostyki psychiatrycznej i diagnostyki psychologicznej, farmakoterapii i innych form terapii biologicznej, działań konsultacyjnych i edukacyjnych, psychoterapii indywidualnej. Wizyty domowe środowiskowe odbywają się w uzasadnionych stanem zdrowotnym pacjenta przypadkach, po uprzednim ustaleniu terminu w rejestracji. Nasza poradnia funkcjonuje w oparciu o kontrakt z Narodowym Funduszem Zdrowia i przyjmuje zarówno osoby objęte ubezpieczeniem zdrowotnym, jak i nieubezpieczone. W poradni nie obowiązuje rejonizacja. W celu umówienia się na spotkanie do psychologa należy najpierw zarejestrować się i odbyć wizytę u lekarza psychiatry.
5.	Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia	Samuela Bogumiła Lindego 19-21, 51-138 Wrocław Tel. <u>71 355 69 32</u>	Świadczenia udzielane obejmują diagnostykę, leczenie oraz rehabilitację osób uzależnionych od alkoholu, substancji psychoaktywnych, hazardu i współuzależnionych, a także osób ryzykownie pijących, działania konsultacyjno-edukacyjne dla rodzin osób uzależnionych. Cele terapii: - pomoc w nabywaniu umiejętności niezbędnych do utrzymania stałej abstynencji, - pomoc w nabyciu umiejętności do poprawy jakości życia.
6.	Specjalistyczna Poradnia Psychoterapii i Psychiatrii Psychodynamicznej Relatio	Rejestracja telefoniczna możliwa jest w dniach: poniedziałek-czwartek w godzinach 15.00 – 20.00 pod numerem telefonu 510 – 358 – 300	Koszty leczenia: PSYCHOTERAPIA INDYWIDUALNA PSYCHODYNAMICZNA – 130ZŁ PSYCHOTERAPIA INDYWIDUALNA W LECZENIU UZALEŻNIEŃ – 130ZŁ KONSULTACJA PSYCHIATRYCZNA PIERWSZORAZOWA – 160ZŁ KONSULTACJA PSYCHIATRYCZNA KOLEJNA – 150ZŁ PSYCHOTERAPIA & SOCJOTERAPIA INDYWIDUALNA MŁODZIEŻY – 130ZŁ KONSULTACJA RODZINNA & MAŁŻEŃSKA – 150ZŁ

7.	ODDZIAŁ VI Psychiatryczny z pododdziałem psychogeriatryczny m	Oddział VI psychiatryczny całodobowy męski znajduje się w budynku „G” (wejście od ul. Kraszewskiego 25) i dysponuje 30 łózkami. Do oddziału przyjmowane są osoby z zaburzeniami psychicznymi, z psychozami w okresach zaostrzeń i nawrotów. Prowadzona jest terapia psychoz, zaburzeń adaptacyjnych, zaburzeń osobowości, diagnostyka otępienia, leczenie osób uzależnionych od alkoholu i środków odurzających w stanach odstawiennych. W oddziale prowadzona jest wczesna psychoterapia i rehabilitacja, interwencja kryzysowa, edukacja oraz terapia zajęciowa. Czas leczenia wynosi 4-6 tyg.	W ramach leczenia stosowane są różnorodne formy terapii : - farmakoterapia (w miarę potrzeb EW), - psychoterapia indywidualna (behawioralno-poznawcza i interpersonalna), - terapia grupowa, - psychoedukacja, - terapia zajęciowa, - społeczność terapeutyczna, - spacer pod opieką terapeuty, - psychorysunek, - muzykoterapia, - zajęcia plastyczne, - relaks, - kinezyterapia. Program terapeutyczny w sposób zintegrowany oddziałuje na różne płaszczyzny funkcjonowania Pacjenta: - biologiczną (farmakoterapia), - psychologiczną (m.in. psychoterapia indywidualna i terapia grupowa), - behawioralna (różnorodne treningi). W procesie leczenia duży nacisk kładziemy na konsekwencję i systematyczność w realizacji programu terapeutycznego, co zwiększa motywację do leczenia i pozwala na uzyskanie lepszych efektów. Program terapeutyczny pobudza Pacjenta do aktywizacji, pomaga w zredukowaniu objawów chorobowych, w zrozumieniu istoty choroby i wynikających z niej konsekwencji. Po ustąpieniu zaburzeń psychicznych w miarę potrzeby Pacjenci kierowani są do dalszego leczenia.

LECZENIE SUBSTYTUCYJNE - PORADNIE

1.			-
OPIEKA PALIATYWNA – WOJEWÓDZTWO DOLNOŚLĄSKIE, POWIAT STRZELIŃSKI			
1.	Ośrodek Medycyny Paliatywnej i Hospicyjnej Będkowo Sp. z o.o. Sp. Komandytowa	Będkowo 1, 55-100 Trzebnica Tel.: 71 736 02 11	Poradnia Medycyny Paliatywnej udziela: porad lekarskich i pielęgniarских; psychologicznych; pomocy rodzinie chorych Opieką objęte są osoby posiadające skierowane do poradni medycyny paliatywnej, niewymagające opieki w ramach hospicjum domowego, czy stacjonarnego.
2.	Zakład Opiekuńczo - Leczniczy	ul. Wrocławska 46 57-100 Strzelin Tel. 71 326 48 30 lub 71 326 48 57	ZOL zapewnia opiekę i leczenie pacjentom przewlekle chorym, niepełnosprawnym fizycznie. Pacjenci mają zagwarantowaną rehabilitację pod nadzorem magistra rehabilitacji. Warunki pobytu zbliżone są do domowych.
4.	Stowarzyszenie Hospicjum Domowego "Nadzieja"	ul. A. Mickiewicza 8a, 57-100 Strzelin tel. 785 926 306	Opieka paliatywna i hospicyjna ma na celu poprawę jakości życia chorego i jego bliskich zmagających się z codziennymi problemami związanymi z postępującą, często nieuleczalną chorobą. Podejmowane działania mają na celu zapobieganie cierpieniu, niesienie ulgi, leczenie bólu i innych objawów oraz pomoc w rozwiązywaniu problemów wraz ze wsparciem dla rodziny pacjenta. Świadczenia w opiece paliatywnej i hospicyjnej udzielane są w warunkach: a. stacjonarnych – na oddziale medycyny paliatywnej oraz hospicjum stacjonarnym; b. domowych – hospicjum w środowisku domowym chorego; c. ambulatoryjnych – w poradni medycyny paliatywnej. Świadczenia zdrowotne w opiece paliatywnej udzielane są, w zależności od potrzeb, przez wielodyscyplinarny zespół osób przygotowanych do opieki nad umierającym. W skład takiego zespołu wchodzi lekarze, pielęgniarki, fizjoterapeuci, psycholog

INNE PLACÓWKI REALIZUJĄCE ZADANIA Z ZAKRESU OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO

L.p.	Instytucja	Adres	Kontakt tel.	Godziny funkcyjowania	Zakres działalności	Tryb przyjęcia	Strona internetowa
1.	Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Strzelinie				Placówka zajmuje się bezpłatną pomocą psychologiczno-pedagogiczną i logopedyczną	wzory dokumentów dostępne na stronie internetowej	
2.	Zespół Placówek Oświatowych w Strzelinie				Zadaniami Szkoły jest wszechstronny rozwój i rewalidacja społeczna uczniów oraz wychowanie ich na twórczych obywateli w stopniu dla nich dostępnym ze względu na rodzaj i stopień upośledzenia, a w szczególności przygotowanie do pracy, ukształtowanie zamiłowania i szacunku do pracy, rozbudzeni i umocnienie poczucia obowiązku i dyscypliny społecznej, wdrożenie do poszanowania mienia społecznego, zapoznanie uczniów z organizacją życia społecznego i podstawowymi zasadami funkcjonowania państwa.	Wymagane dokumenty na stronie internetowej, w sekretariacie szkoły	

3.	Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Strzelinie	ul. Wrocławska 46	<u>717 938 915</u>		Orzekanie o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności oraz wydawanie legitymacji osobom niepełnosprawnym. Powiatowy Zespół rozpatruje wnioski osób zamieszkałych na terenie miasta Strzelina oraz mieszkańców Powiatu Strzelińskiego.	Wzory dokumentów do pobrania dostępne na stronie internetowej, w placówce oraz w PCPR	

5.	Stowarzyszenie Św. Celestyna w Mikoszowie				- aktywizowanie osób z zaburzeniami psychicznymi do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym - prowadzenie działalności integrującej członków stowarzyszenia poprzez aktywność kulturalną, rekreacyjną i towarzyską		

INNE INSTYTUCJE UDZIELAJĄCE WSPARCIA

L.p.	Instytucja	Adres	Kontakt tel.	Godziny funkcjonowania	Zakres działalności	Tryb przyjęcia	Strona internetowa
1.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelinie	ul. Kamienna 10	713 923 736 pcprstrzelin@gmail.com	Pon.-pt. 7.30- 15.30	PCPR jest jednostką organizacyjną, która realizuje zadania Powiatu z zakresu pomocy społecznej. Wśród zadań określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych na terenie powiatu realizowane są następujące formy rehabilitacji społecznej: • dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych, • dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla osób niepełnosprawnych, • dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych oraz w komunikowaniu się, w związku	Nie dotyczy	

					z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych, • dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych, • dofinansowanie rehabilitacji dzieci i młodzieży, dofinansowanie kosztów tworzenia i działalności warsztatów terapii zajęciowej. Ponadto PCPR realizuje pilotażowy program „Aktywny Samorząd” w ramach , którego można uzyskać wsparcie w dwóch modułach: - Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową. -Moduł II–pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.		
2.	Dom Pomocy Społecznej w Wiązowie	ul. Kościelna 12, 57-120 Wiązów	Tel. 713931804	Opieka całodobowa	Placówka dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, osób wymagających całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, nie mogących funkcjonować samodzielnie w środowisku, świadcząca usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązujących standardów.	potrzebne dokumenty dostępne w gminnych i miejsko-gminnych ośrodkach pomocy społecznej	

4.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelinie			Poniedziałek -Piątek:	- udzielanie schronienia, - zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym, -przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych, przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, -opłacanie składek na ubezpieczenia emeryta i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem, -opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne, - praca socjalna, -organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych w miejscu zamieszkania, -dożywanie dzieci, - sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym, - kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu, -pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego, - organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, -przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną, -realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, - przyznawanie pomocy cudzoziemcom.	wzory dokumentów do dostępne na stronie internetowej	

4.					- terapia i integracja osób z zaburzeniami psychicznym, nie wymagających hospitalizacji, leczonych ambulatoryjnie, - aktywizacja osób z zaburzeniami psychicznymi i poprawa ich funkcjonowania społecznego, - integracja ze środowiskiem lokalnym oraz wzrost jakości ich życia. - diagnoza, a następnie kompensacja deficytów oraz stymulacja rozwoju (m. in. poznawczego, psychicznego, społecznego). - wyposażenie podopiecznych w kompetencje zmierzające do poprawy funkcjonowania społecznego, a także rozwój zainteresowań, kształtowanie umiejętności organizacji czasu wolnego, czy też praca nad samooceną i zwiększeniem poczucia własnej wartości.		
5.	Środowiskowy Dom Samopomocy w Strzelinie	ul. Pocztowa 17 57-100 Strzelin	tel. 713 920 924 kom. 669 120 267 fax 713 920 924 pow@sdsstrzelin.pl	Pon.-pt 7:30-15:30	Jest ośrodkiem wsparcia typu dziennego przeznaczonym dla osób chorych, upośledzonych umysłowo oraz osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia. Wsparciem objętych jest 37 osób z terenu powiatu Strzelińskiego. Placówka spełnia funkcję wspierającą, rehabilitacyjną, wychowawczą jak i integracyjną. Dom jest ogniwem oparcia społecznego dla osób niepełnosprawnych intelektualnie, które mają poważne trudności w życiu codziennym, wymagają pomocy i opieki niezbędnej do życia w środowisku rodzinnym i społecznym oraz w przezwyciężaniu ich trudnych sytuacji życiowych. Osobom korzystającym z usług domu oferowana jest m.in. pomoc w formie kontaktu z zespołem instruktorów terapii zajęciowej, psychologiem i pedagogiem.	decyzja administracyjna a jednostki organizacyjnej pomocy społecznej (GOPS, MOPS)	

INSTYTUCJE ZAJMUJĄCE SIĘ AKTYWIZACJĄ ZAWODOWĄ

L.p.	Instytucja	Adres	Kontakt tel.	Godziny funkcjonowania	Zakres działalności	Tryb przyjęcia	Strona internetowa
1.	Powiatowy Urząd Pracy w Strzelinie			Poniedziałek- Piątek: 7.30-15.30	Realizacja zadań samorządu powiatu w zakresie polityki rynku pracy zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, w tym: - udzielanie pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy w znalezieniu pracy przez pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe; - udzielanie pomocy pracodawcom w pozyskiwaniu pracowników przez pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe; - kierowanie bezrobotnych do realizatora działań aktywizacyjnych, któremu marszałek województwa zlecił wykonanie działań aktywizacyjnych; - realizacja zadań związanych z KFS, - rejestrowanie bezrobotnych i poszukujących pracy oraz ustalanie profili pomocy dla bezrobotnych;	- bezpośrednio w urzędzie dla osób z terenu Miasta Strzelina i powiatu strzelińskiego - poprzez usługi elektroniczne urzędów pracy	http://www.bip.pup.strzelin.pl/

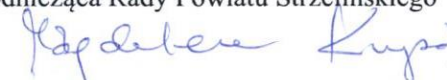
					- inicjowanie, organizowanie i finansowanie usług i instrumentów rynku pracy; - inicjowanie, organizowanie i finansowanie szkoleń i przygotowania zawodowego dorosłych; - przyznawanie i wypłacanie zasiłków oraz innych świadczeń z tytułu bezrobocia; - realizowanie działań sieci EURES we współpracy z ministrem właściwym do spraw pracy, samorządami województw oraz innymi podmiotami uprawnionymi do realizacji działań sieci EURES.		
2.	Lokalny Punkt Informacyjno Konsultacyjny				- obsługa osób bezrobotnych oraz poszukujących pracy poprzez rejestrację osób bezrobotnych i poszukujących pracy; - udzielanie informacji z zakresu rejestracji i dokumentów niezbędnych do jej dokonania, przyznawania i wypłaty zasiłków oraz innych świadczeń przysługujących z tytułu bezrobocia, a także podstawowych praw i obowiązków osób zarejestrowanych; - udzielanie informacji o aktualnych ofertach pracy; - udzielanie informacji o usługach i instrumentach rynku pracy świadczonych	bezpośrednio w urzędzie dla osób z terenu Powiatu Strzelińskiego - poprzez usługi elektroniczne urzędów pracy	

					przez PUP na rzecz osób bezrobotnych, poszukujących pracy oraz pracodawców; - obsługa kontrahentów i pracodawców poprzez udzielanie informacji na temat usług i instrumentów rynku pracy realizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Strzelinie. Poza rejestracją osób bezrobotnych / poszukujących pracy i udzielaniem informacji można również: - złożyć wniosek w sprawie: wydania zaświadczenia, przyznania dodatku aktywizacyjnego, zgłoszenia podjęcia pracy (działalności gospodarczej), zgłoszenia rezygnacji ze statusu osoby bezrobotnej / poszukującej pracy, zgłoszenia członka rodziny do ubezpieczenia zdrowotnego, aktualizacji danych np. zmiana dowodu osobistego, dostarczenie konta bankowego, - otrzymać zaświadczenie, kartę wypłat zasiłków, zestawienie składek zdrowotnych, - złożyć miesięczną listę obecności osoby bezrobotnej przebywającej na stażu.	

3.	Warsztat Terapii Zajęciowych przy Stowarzyszeniu Św. Celestyna w Mikoszowie			Pon-Pt 8.00-15.00	Głównym zadaniem placówki jest: rehabilitacja zawodowa, społeczna, ruchowa oraz integracja ze środowiskiem, w których przebywają osoby niepełnosprawne. Ponadto organizowane są spotkania z psychologiem mające na celu dążenie do poprawy stanu psychofizycznego uczestników, funkcjonowania społecznego, rozwoju poznawczego i radzenia sobie w sytuacjach trudnych. Do warsztatu uczęszczają osoby z terenu powiatu strzelińskiego, ząbkowickiego, wrocławskiego. Uczestnikami Warsztatu Terapii Zajęciowej są dorosłe osoby niepełnosprawne. Podopieczni Warsztatu poprzez różnorodne zajęcia artystyczno-plastyczne, kulinarne, komputerowe i wiele innych rozwijają swoje zdolności manualne, nabywają umiejętności społeczne, uczą się współpracy, komunikacji werbalnej i niewerbalnej oraz określania i realizowania swoich potrzeb. Zajęcia prowadzone są zgodnie z indywidualnym Programem Rehabilitacji i Terapii opracowanym przez instruktorów terapii, psychologa i rehabilitanta. Sukcesem Terapii Zajęciowej jest poprawa kondycji psychicznej i fizycznej Uczestników, podniesienie kompetencji społecznych, integracja społeczna, a tym samym poprawa jakości ich życia.	1. Ważne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności ze wskazaniem do terapii zajęciowej, 2. Wniosek o przyjęcie do WTZ, 3. Zgoda PCPR, 4. Decyzja Rady Programowej.	

4.	Zakład Aktywności Zawodowej przy Stowarzyszeniu Św. Celestyna w Mikoszowie	Mikoszów 9A 57-100 Strzelin tel.: +48 71 39 24 678 fax: +48 71 39 24 678 www.zaz.celestyn.pl biuro@zaz.celestyn.pl		Pon.-Pt	Głównym zadaniem realizowanym przez ZAZ jest rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych. ZAZ zaprojektowany został jako element trzystopniowego systemu rehabilitacji osób niepełnosprawnych, w którym osoby niepełnosprawne, które przeszły przez warsztaty terapii zajęciowej (zwane dalej WTZ) i są w stanie pracować, mogą podjąć zatrudnienie w ZAZ i tym samym uzyskać niezbędne kwalifikacje. W Zakładzie produkowane są głównie wyroby ceramiczne, poligraficzne, kompozycyjne itp. wykonywane ręcznie, które cechuje duża oryginalność i niepowtarzalność. Dzięki aktywności zawodowej oraz możliwość tworzenia wspaniałych wyrobów, osoby niepełnosprawne mają szansę wykazać się swoimi zdolnościami manualnymi, umiejętnością pracy w zespole oraz odpowiedzialnością. Powstanie Zakładu spełniło marzenia i oczekiwania osób niepełnosprawnych, dając im szansę na samodzielne i aktywne życie.	Procedura związana z nawiązaniem stosunku pracy: – list motywacyjny – CV aktualne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności	

Przewodnicząca Rady Powiatu Strzelińskiego

Magdalena Krupa

Uzasadnienie

Samorządy województw, powiatów oraz gmin znalazły w gronie podmiotów realizujących Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017 – 2022. Obowiązki jednostek samorządu terytorialnego określają przepisy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 lutego 2017 roku w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017 – 2022 (Dz.U. z 2017 r. poz. 458).

Program ma charakter otwarty, z możliwością jego dostosowywania do aktualnych uwarunkowań, a jego realizacja zależeć będzie od poziomu finansowania z budżetów: samorządu powiatowego, Ministerstwa Zdrowia, Narodowego Funduszu Zdrowia oraz możliwości pozyskiwania środków z Unii Europejskiej i innych źródeł.

Przedmiotowy program, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały, określa w szczególności cele i zadania w obszarze ochrony zdrowia psychicznego na terenie Powiatu Strzelińskiego.

Wobec powyższego podjęcie niniejszej uchwały jest uzasadnione.